

Årsberetning

friheden

rammerne

ansvaret

Årsberetning 2020

Udgivet oktober 2020
Af Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier
(Stiftet 1891)

Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K.
Tlf. 33307930
info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk

Redaktion: Karsten Suhr, Søren T. Lodahl og Simone Dalsgaard
Layout: Christina Bruun Olsson
Foto: Søren T. Lodahl, Simone Dalsgaard og Ebbe Forup
Tryk: Tarm Bogtryk A/S

ISBN: 978-87-971489-4-5
ISBN (PDF): 978-87-971489-5-2

Indhold

Årsmøde	6
Hvem er hvem?	
Bestyrelsen m.fl.	7
Sekretariatet	8
Vi er fælles!	10
Answaret	13
Skolen og omverdenen	16
Skolens mangfoldighed	18
Kostskoler med fokus på udsatte børn	20
Rummelighed og resultater	21
Skolen som forebyggende instans	22
Elevernes videre vej	24
Socialt taxameter	26
Rammerne	29
Det bliver godt igen! Sammen - hver for sig	32
Den politiske dialog om vilkår og rammer	34
Samarbejdet med kommunerne	36
Normeringer	37
Overenskomster	38
Friheden	41
Skolen til fremtiden	44
Politiske stramninger	46
Elevfordeling. Balancegang mellem modsatrettede hensyn	48
Fokus på rettigheder og konventioner	50
Økonomisk tilskud	52
De, der kæmper for skolerne og friheden	54
Det fælles	56
Tal og statistik	58
Resultatopgørelse for DP 2019	62
Balance for DP 2019	63
Forslag til kontingent for 2021	64
Budget 2021	65
Kursuspuljer budget	66
Medlemsskoler	68

Årsmøde

Årsmødet foregår på Hotel Nyborg Strand, Østerøvej 2, 5800 Nyborg

Årsmøde 2020

Mødet finder sted lørdag d. 24. oktober 2020.

Årsmødet foregår på
Hotel Nyborg Strand, Østerøvej 2, 5800 Nyborg.

Der vil være ankomst, registrering og morgenkaffe
fra kl. 9.00.

Den vedtægtsbestemte del af årsmødet
starter kl. 10.00.
Årsmødet forventes afsluttet kl. 16.00.

Der vil blive indlagt kaffepauser
og frokost i programmet,
hvor det giver mening iht.
den formelle dagsorden.

Dagsorden for det vedtægtsbestemte årsmøde:

- Valg af dirigent**
- Bestyrelsens beretning**
- Fremlæggelse af regnskab 2019 til godkendelse**
Regnskab for 2019 kan findes i denne årsberetning side 62.
- Indkomne forslag**
Danmarks Private Skolers bestyrelse fremsætter forslag om vedtagelse af et kodeks for samfundsansvar for medlemsskolerne. Foreningens forslag og hensigt beskrives i et særskilt materiale, der udsendes samtidig med denne årsberetning, forud for årsmødet.
- Fremlæggelse af budget 2021 til godkendelse, herunder fastsættelse af kontingent for 2021**
Forslag til budget og kontingent kan findes i denne beretning side 64 og side 65.
- Valg af:**
 - Bestyrelsesmedlemmer**
På valg som repræsentanter for skolernes bestyrelser er:
 - Carina Dyekjær Finseth, Nørre Aaby Realskole (Er villig til genvalg)
 - Maja Faust Rasmussen, Interskolen, Aarhus (Er villig til genvalg)
På valg som repræsentanter for skolernes ledelser er:
 - Bo Mehl Jørgensen, Frederikssund Private Realskole (Er villig til genvalg)
 - Dan Ingemann Jensen, Sct. Ibs Skole, Horsens (Er villig til genvalg)
 - Bestyrelsessuppleanter**
På valg som repræsentanter for skolernes ledelser er:
 - Henrik Christensen, Marie Mørks Skole, Hillerød (Er villig til genvalg)
 - Tine A. Kristiansen, TH. Langs Skole, Silkeborg (Er villig til genvalg)
På valg som repræsentanter for skolernes bestyrelser er:
 - Thomas Neesen, Laursens Realskole, Aarhus (Er villig til genvalg)
 - Kent Kås Vestergård, Solsideskolen, Nørresundby (Genopstiller ikke)
 - Statsautoriseret revisor**
På valg er: Deloitte A/S

7. Eventuelt

Hvem er hvem?

Bestyrelsen:

Karsten Suhr, Formand for Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier

Carina Dyekjær Finseth
Næstformand,
Bestyrelsesformand på Nørre Aaby Realskole

Bo Mehl Jørgensen,
Næstformand,
Skoleleder på Frederikssund private Realskole

Hans Myhrmann,
Skoleleder på Randers Realskole

Sven Jensen,
Bestyrelsesformand på Privatskolen Als

Jens Peter Mølgaard,
Bestyrelsesmedlem på Nykøbing Falster Realskole

Dan Ingemann Jensen,
Skoleleder på Sct. Ibs Skole, Horsens

Maja Faust Rasmussen,
Næstformand på Interskolen, Aarhus

Observatør i bestyrelsen:
– Jimmy Burnett Nielsen
Rektor, Bagsværd Kostskole og Gymnasium

Suppleant til bestyrelsen:
For skolernes ledelser:
– Henrik Christensen,
Marie Mørks Skole, Hillerød
– Tine A. Kristiansen,
Th. Langs Skole, Silkeborg
For skolernes bestyrelser:
– Thomas Neesen, Laursens Realskole, Aarhus
– Kent Kås Vestergård,
Solsideskolen, Nørresundby

Statsautoriseret revisor:
– Deloitte A/S

Forretningsudvalg:
– Karsten Suhr (Formand)
– Carina Dyekjær Finseth
– Bo Mehl Jørgensen
– Søren T. Lodahl

Forligsnævn:
– Dan Ingemann Jensen
– Hans Myhrmann
– Suppleant: Sven Jensen

Fordelingssekretariatet:
– Hans Myhrmann (Formand)
– Karsten Suhr
– Helle Brinch (Bagsværd Kostskole og Gymnasium)
– Dan Ingemann Jensen

Voldgiftsret:
– Karsten Suhr
– Maja Faust Rasmussen

Konferenceudvalget:
– Sven Jensen (Formand)
– Dan Ingemann Jensen
– Jens Peter Mølgaard
– Maja Faust Rasmussen
– Jimmy Burnett Nielsen

Referencegruppe ifm. overenskomstforhandlinger m.v.
– Karsten Suhr
– Hans Myhrmann
– Dan Ingemann Jensen
– Bo Mehl Jørgensen

Gymnasieudvalget:
– Jimmy Burnett Nielsen,
(Formand)

Certificeringsudvalget:
– Simone Dalsgaard
(Næstformand)

Tilknyttede netværk og foreninger:
– Den Danske Sommerskole
Sven Jensen
– Gymnasieinspektorer
v. Erik J. Hansen
– Selvevalueringsnetværket
v. Simone Dalsgaard
– Danish International Schools Network, DISN
Johanne Skaanes-Allo (Formand)
– Kostskolerne
v. Kostskoler.dk
– Foreningen af katolske skoler, FAKS
Dan Ingemann Jensen (Formand)
– Foreningen for administrativt personale, FGA
Vibeke Kilde (Formand)
– DP-seniorer
Peter Christensen-Dalsgaard (Formand)
– Forening for pædagogiske afdelingsledere
Charlotte Borup Hansen (Formand)
– Foreningen for Mellemlederne (VIIS)
Peter Hugger (Formand)
– Talentcamp.dk
v. Anders Friis Frand-Madsen

Æresmedlemmer:
– Hans Jørgen Jørgensen
– Henning Romme
– Mogens Bregendahl
– Anders Langskov
– Peter Løgstrup
– Ebbe Forsberg
– Kurt Ernst
– Crilles Bacher

Hvem er hvem?

Sekretariatet:

Simone Dalsgaard
Chefkonsulent og
kommunikationsansvarlig

Thomas Sørensen
Konsulent

Erik Juul Hansen
Chefkonsulent

Anette Holmgren
Bogholder

Rasmus B. Vester
Fuldmægtig

Heidi Andersen
Konsulent

Tine B. Brandsborg
Kursus- og webkoordinator

Nicolas No Richter
Chefkonsulent

Randi L. Kristiansen
Kommunikationsmedarbejder

Søren T. Lodahl
Sekretariatschef

Birgit Larsen
Administrativ medarbejder

Vi er fælles!

Foreningen, Danmarks Private Skoler, har sin historiske rod i en forening stiftet i 1891. Danmarks Private Skoler er organisation for frie og private grundskoler og gymnasiale uddannelser over hele Danmark, og det er bl.a. foreningens formål at kæmpe for retten til frit at kunne vælge skole efter holdninger og værdier. Foreningen arbejder for at udvikle og styrke den frie skolesektor og den enkelte frie og private skole. Danmarks Private Skolers arbejde skal være til gavn for den enkelte skole, for sektoren og – i sidste ende – samfundet.

De frie og private skoler i Danmark er præget af stor diversitet, for de er præget af dem, der skabte skolen, og den idé initiativtagerne havde om, hvad en god skole er og skal være. De er præget af den historie og de traditioner, som skolen har, og de er præget af de mennesker, der engang var en del af skolen, og som satte deres spor. Og naturligvis er de præget af de mennesker, der har deres daglige gang på skolen. Her og nu. Derfor er ikke to skoler ens.

Trods diversiteten er det ikke fremmed at tale om, at der er nogle fællestræk blandt foreningen Danmarks Private Skolers medlemsskoler. Der er en række forhold, der binder de forskellige skoler sammen. Når vi taler om det fællesskab, har vi i en årrække talt om det som "den røde tråd":

- Traditionen og den historiske sammenhæng fra de første frie og private skoler til dem, der findes nu.
- Pejlemærket; at alle elever skal blive så dygtige som muligt, uanset deres udgangspunkt.
- Skolefriheden, som skolernes grundvilkår.
- Værdierne, som skolernes eksistensberettigelse.

Når vi taler om "den røde tråd", taler vi også om sammenhængen mellem det, vi (foreningen og skolerne) siger, skolerne gør, og det skolerne faktisk gør. Det sidste skaber troværdighed og legitimitet.

Er der andet, der er "fælles" for medlemsskolerne? Når man læser skolernes formål og værdisæt vil man finde, at mange af skolerne – endskønt fortolket forskelligt – værner om og efterlever de samme værdier. Værdier i forhold til den dannelse og uddannelse, som man ønsker at give som skole – og værdier i forhold til livssyn, menneskesyn og samfundssyn.

På den positive side deler skolerne også det at være et attraktivt tilbud blandt elever og forældre. På den negative side deler skolerne det at være del af en ret fastgroet myte om, hvad private skoler er for en størrelse. F.eks. at være sådan en størrelse, der tager for lidt ansvar for fællesskabet.

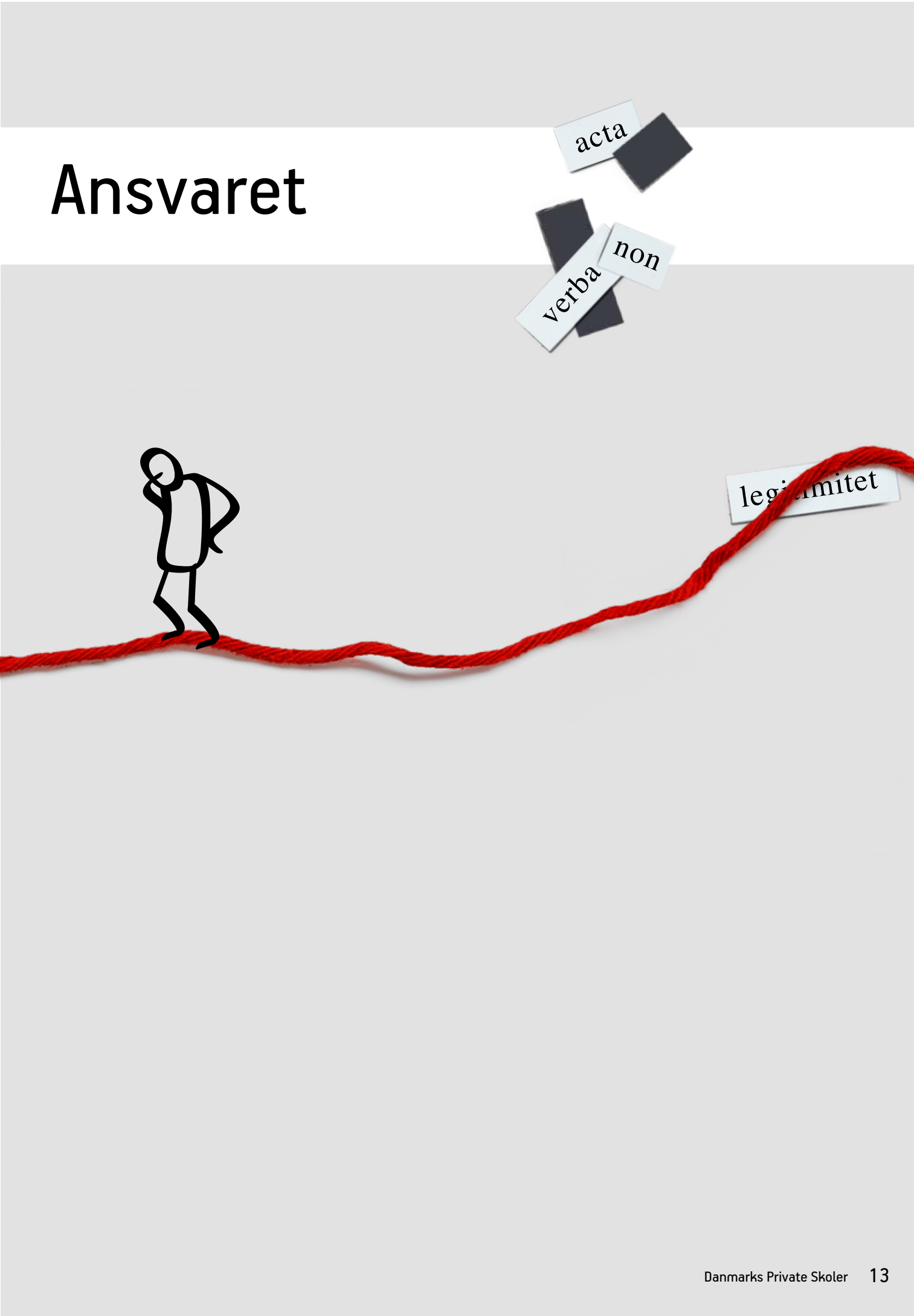
Trods den historiske ballast og den righoldige tradition for at være en væsentlig spiller i Uddannelsesdanmark, trods alle de gode intentioner, der ligger i værdierne og i kvaliteten af den dannelse og uddannelse, som eleverne får, trods det, at det er faktisk, at skolerne løfter eleverne og skaber social mobilitet – ja, så går myten og fortællingen ikke væk. Det kan der være mange årsager til. Det må vi handle på.

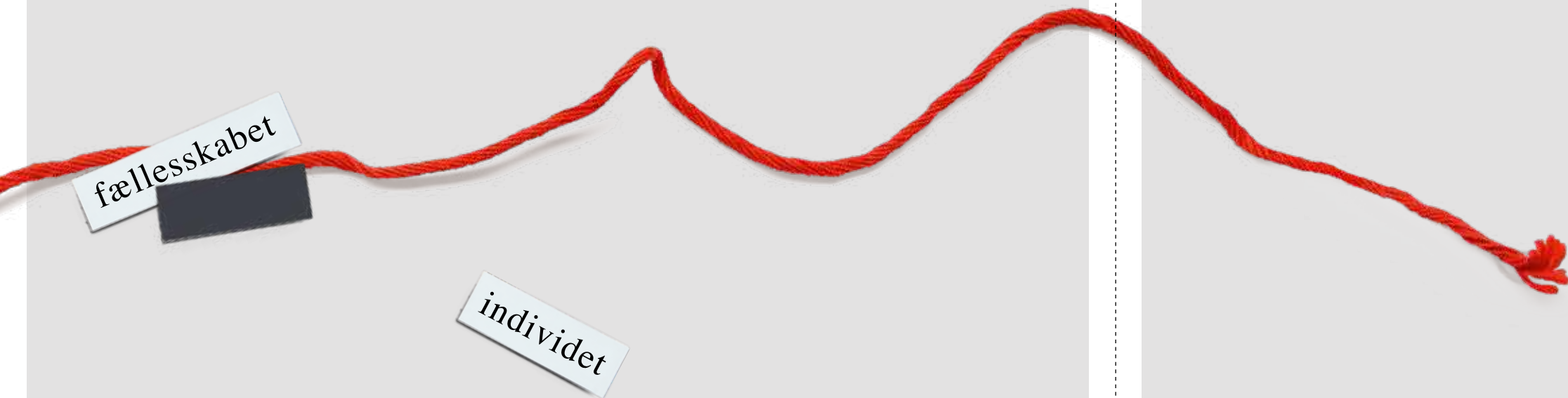
Vi – foreningen og skolerne – må fortsat og endnu tydeligere fortælle om, vise og bevise, at det, der er "det fælles", er den historie, vores skoletradition bygger på. Det, der er "det fælles", er skolefriheden – for uden den var vi her ikke. Det, der er "det fælles", er vores pejlemærke; at eleverne skal blive så dygtige som muligt, uanset hvilket udgangspunkt de har for denne udvikling.

Det, der er "det fælles", er, at vi bygger på værdigrundlag, der danner rammer for skolernes praksis og kultur – værdier, der gør det muligt at prioritere, handle og skabe – og ikke bare til gavn for skolernes indre liv. For det, der også er "det fælles" er værdien "samfundsansvar".

Answaret

"No man is an island", skrev den engelske forfatter John Donne i det syttende århundrede – vi er afhængige af andre, af hinanden. "Ingen skole er en ø", fristes man til at digte videre. Skolen er både bidrager og modtager i et samfunds-perspektiv.

Den frie skolesektor har ændret sig de seneste 20-25 år. Fra at udgøre en mindre del af det samlede skolesystem, er vi nu blevet en sektor, der har ansvar for dannelsen og uddannelsen af en relativt stor andel af elevmassen i Danmark. Med det følger også ansvaret for udviklingen af vores samfund.

Der er en stærk forventning om, at den frie og private skole tager samfundsansvar. Det forventes af skolen, at den er en gevinst for samfundet i mere end en forstand. Når skolen er det, skaber det legitimitet. Og legitimitet er lig med eksistensberettigelse.

Legitimitet. Det er ordet

Hvis der er noget, som foreningen og medlemsskolerne kontinuerligt må have fokus på, er det sektorens og skolernes legitimitet. Legitimitet skaber vi bl.a. ved at fortælle om, vise og bevise, at medlemsskolerne tager samfundsansvar.

Det er den frie og private skoles ansvar at skabe optimale rammer for at uddanne og danne eleverne. Den frie og private skoles opgave og ansvar rækker dog ud over det at være udbyder af kvalitetsuddannelse, og udover det man kan betegne som skolens indre liv. Den frie og private skoles tiltag, som ansvarlig samfundsinstitution, må både være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

Det er helt afgørende for en moderne fri og privat skole, at den kan skabe legitimitet og opretholde et godt omdømme og gode relationer til dens nærmeste; forældre, elever og medarbejdere – og til de mere perifere (men særdeles væsentlige) kommende forældre, lokalsamfundet, samarbejdspartnere, organisationer, offentlige myndigheder, politikere og samfundet i øvrigt.

Hvem er nærmest til at fortolke værdien "samfundsansvar"?

Det er værdierne, der viser, at "vi" ikke er hvilken som helst skole, men netop "denne" skole. Derfor er det afgørende vigtigt, at det er skolen, der kommer først med at fortolke værdien "samfundsansvar" ind i egen skolekontekst – og at det

ikke overlades til ydre omstændigheder. De færreste frie og private skoler vil i øvrigt kunne hævde, at de tager deres egne værdier alvorligt, hvis samfundsansvar ikke kan fortolkes ind i dem. Det er naturligt for de frie og private skoler at aktivere de værdier, som danner positive fundamenter i skolen og i samfundet.

Spørgsmål, der kræver svar

- Hvordan hænger varetagelsen af samfundsansvaret sammen med skolens formål og værdigrundlag?
- Hvordan tager skolen samfundsansvar lige nu?
- Kan skolen gøre mere og på hvilke områder?
- Er skolens samfundsansvarlige aktiviteter synlige for omverdenen?
- Hvilken "fortælling" skal der være i omverdenen om skolens varetagelse af samfundsansvaret?
- Hvordan skal skolen fortælle om, vise og bevise, at den selvfølgelig tager samfundsansvar?

Det er spørgsmål, der, hvis de ikke allerede er besvaret af den enkelte frie og private skole, kræver svar snarest, hvis vi vil undgå, at der er andre, der finder svarene for skolen via "vilkår" og rammestyring.

Skolens ståsted

For at få legitimitet må den moderne frie og private skole finde et ståsted i grænselandet mellem dens identitet i forhold til dens kerneydelse – uddannelse og dannelse; dens identitet i et marked med andre skoletilbud; dens afhængighed af statslige midler; og dens rolle som en del af civilsamfundet, der supplerer både stat og marked ved at prioritere og udleve værdier og skabe anderledes løsninger på nogle af de ting, som samfundet har brug for. Det handler om rettidig omhu i forhold til skolens eksistens på længere sigt. Og i forhold til sektorens.

Det skal vi gøre sammen

Det er over de seneste år i nogen grad lykket for skoler og forening at skabe legitimitet ved at styrke kendskabet til den frie skoletradition. Der skal dog fortsat arbejdes med at forankre budskabet. Skoler og forening skal også arbejde videre med at sætte øget fokus på den positive forskel, de frie og private skoler gør, når de udnytter de friere rammer til at lave anderledes, god skole. Det er desuden afgørende vigtigt at arbejde videre for at komme igennem med budskabet om, at de frie og private skoler generelt tager socialt- og samfundsansvar. Det er vores fælles ansvar at gøre det. Det er ikke til at komme uden om:

Acta non verba. Handling, ikke ord

Vi er Danmarks private skoler (Danmarks Private Skoler). Vi er forskellige skoler. Det ses bl.a. i de enkelte skolers formål og værdisæt. Men samfundsansvar er en fællesværdi for os. Værdien "samfundsansvar" udmønter vi hver især i henhold til vores skoles formål og værdisæt, men det sker på en måde, der sikrer, at fællesværdien om samfundsansvar er en levende værdi: Acta non verba: Handling, ikke (kun) ord!

Det er foreningens ønske, at vi, skoler og forening, i fællesskab og fremadrettet kan fortælle om, vise og bevise, hvordan værdien samfundsansvar er aktiveret ude på medlemsskolerne i kraft af konkrete indsatser og aktiviteter, der ultimativt er til gavn for samfundet.

Vi skal sammen – og hver for sig – kunne fortælle om, vise og bevise, at vi tager værdien samfundsansvar alvorligt, og at ord er omsat til handling. Foreningen peger på 7 kernetemaer, som medlemsskolerne bør aktivere. Disse temaer behandles i beretningen i enkeltstående artikler, der også indrager nogle af resultaterne¹ fra en spørgeskemaundersøgelse, lavet i april 2020, hvor foreningen har undersøgt

medlemsskolernes indsatser og aktiviteter i forhold til samfundsansvar på en række parametre.

De 7 kernetemaer er:

- Skolen og omverdenen
- Skolens rummelighed og resultater
- Skolen til fremtiden
- Skolens mangfoldighed
- Skolen som forebyggende instans
- Skolens fokus på rettigheder og konventioner
- Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet

"Ingen skole er en ø"

"No man is an island entire of itself; every man is a piece of the continent, a part of the main". En ø kan ikke bevæge sig. Den er bundet til det sted, den er. Det gælder ikke for mennesker (eller skoler). "Øen" står som billede på det isolerede – måske ovenikøbet som et billede på det at have nok i sig selv – i kontrast til betydningen af interaktionen til det øvrige samfund.

Vi skal hver for sig – og sammen – aktivere værdien "samfundsansvar" ved at fortælle om, vise og bevise vores samfundsansvarlige indsatser.

¹ Resultaterne baserer sig alene på svar fra foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasiers medlemsskoler. 93% af foreningens medlemsskoler har besvaret spørgsmålene. Medlemsskoler kan i enkelte tilfælde have undladt at svare på et spørgsmål, hvorfor der er en vis usikkerhed forbundet med resultaterne.

Skolen og omverdenen

Skolen kan være med til at forme samfundet gennem kerneydelsen; undervisningen og dannelsen af eleverne, men skolen kan også have andre former for tiltag til gavn for omverdenen.

Har skolen konkrete aktiviteter og indsatser, hvor den gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, den er en del af?

Det er klogt at arbejde ud fra en bevidsthed om, at det ikke er nok at være fokuseret på kvaliteten af kerneydelsen, men at eksistensgrundlaget også er afhængigt af skolens ejerskab til de løsninger, som vores samfund i bred forstand har brug for. Hvorfor? Det handler både om legitimitet i forhold til det politiske niveau og i forhold til skolens egne beskrevne værdier. Det handler dog også om det faktum, at hvis man på sigt skal vælges på "markedet", så skal man have en samfundsansvarlig profil.

Skolen viser samfundsansvar og skaber værdi for både skolens aktører og samfundet ved at udvise "medborgerskab". "Skolens medborgerskab" kan benyttes som et udtryk for det bidrag en skole yder i forhold til omverdenen – til lokalsamfundet eller samfundet som helhed.

At gøre en forskel

Har skolen fokus på social, kulturel, økonomisk og miljømæssig bæredygtig udvikling? Har skolen f.eks. taget stilling til sin rolle i forhold FN's 17 verdensmål? Rigtig mange skoler har. 69% af grundskolerne og 77% af de gymnasiale skoler i foreningen har systematiske indsatser for at fremme bæredygtig udvikling.

FN's 17 verdensmål beskriver de største globale udfordringer og er samtidig en vision om, at man ved fælles indsats kan sikre en bæredygtig fremtid. Det 4. verdensmål handler om "kvalitetsuddannelse". Set i et globalt perspektiv, er Danmark i front på dette område. Et af delmålene for dette område handler om omstilling af alle uddannelser til at fremme bæredygtig udvikling; altså at alle under uddannelse skal tilegne sig den viden og de færdigheder, som er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling og for at være rustet til at handle.

Skolen kan gøre en forskel gennem stærkt lokalt og globalt engagement f.eks. over for grupper i samfundet, der har det svært, eller i forbindelse med kriser, konflikter og naturkatastrofer. Samtidig er det motiverende – for alle skolens aktører – med aktiviteter med det underliggende formål at handle til gavn for andre. En stor procentdel af foreningens medlemsskoler har samarbejde med eller en tæt relation til en eller flere interesse- eller velgørende organisationer.

Skolens "sociale kapital"

Mange skoler har gensidig glæde af tætte samarbejder med andre uddannelsesinstitutioner. Det drejer sig både om samarbejder med andre frie og private skoler og offentlige skoler – grundskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, hvor der samarbejdes og udveksles viden på tværs.

De fleste frie og private skoler har masser af erfaringer, de kan dele med omverdenen, f.eks. om anderledes måder at gribe undervisning og pædagogik an. Men også om så meget andet. Skolens erfaringer kan med fordel bredes ud til flere.

Skolen kan spille en aktiv rolle for sammenhængskraften, f.eks. i forhold til uddannelsessektoren eller i forhold til den by eller det lokalområde, den ligger i. En måde at undersøge sammenhængskraft på er at ved se på den sociale kapital, som skolen har. Forenklet kan man vel tale om, at positiv social kapital baseres på åbenhed, udadvendthed, tillid og signaler om, at alle er velkomne. Det modsatte opstår, hvis man signalerer en afgrænsende adfærd.

Der kan være stor gevinst for skolen i at knytte bånd til det nære samfund. Det kan dreje sig om samarbejde med virksomheder, erhverv, organisationer, foreninger og den lokale befolkning i dens forskellige grupperinger; unge, ældre etc. Ca. 70% af både grund- og gymnasiale skoler i foreningen har formaliseret samarbejde med lokale virksomheder, erhverv, organisationer og foreninger.

Har skolen en stemme?

Hvor meget skal den frie og private skole blande sig lokalt, politisk og forvaltningsmæssigt? Det kan være svært at finde sin rolle som fri og privat skole i den landsdækkende og lokale politiske diskussion, f.eks. i forhold til skolepolitikken. Er det bedst at gå stille med dørene, eller skal man gøre opmærksom på, at man er der?

Man vil hverken misforstås som selvgod eller være prygelknabe. Men hver enkelt skole har også, især lokalt, en opgave i at fortælle om ikke bare den konkrete skoles eksistensberettigelse, men om den frie skoleverdens. Og samtidig har alle skoler noget, de kan byde ind med. Også når det kommer til det kommunale samarbejde.

Nogle steder fungerer samarbejdet mellem den frie og private skole og kommunens instanser mindre godt. Nogle frie og private skoler føler sig med rette overset eller nedprioriteret. Men er det i sig selv et argument for at holde sig for selv? At lade være med at blande sig? Hvis ikke de andre vil invitere til samarbejde, så kan vi måske? Under halvdelen af foreningens medlemsskoler betragter sig selv som en aktiv lokal aktør politisk og forvaltningsmæssigt.

Skolens medborgerskab

"Skolens medborgerskab" kan benyttes som et udtryk for det bidrag, skolen yder til lokalsamfundet eller samfundet som helhed. Bidraget inkluderer ikke kun skolens kerneaktiviteter, men også dens investeringer – i bred forstand – i samfundet. Skolen kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved dens bestræbelser på at gøre en forskel i den omverden – det samfund, den er en del af.

Skolens mangfoldighed

Mangfoldig: Mangeartet; alsidig; forskellig; varieret; divers; sammensat; bredtfavnene. Det er ansvarligt at tage skolens konkrete aktiviteter og indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund, op til overvejelse.

Frie og private skoler ligger spredt ud over hele landet, de ligger i tyndt befolkede områder, i mindre byer og i større byer, hvor der er store forskelle mellem forskellige kvarterer. Frie og private skoler ligger dér, hvor engagerede medlemmer af civilsamfundet har grundlagt dem, altså der, hvor der har været og stadig er behov for dem. Frie og private skoler eksisterer, så længe der er forældre og unge, der vælger dem. Det er bl.a. de udlevede værdier på den enkelte skole, de synlige værdier, der ligger til grund for skolernes succes.

Det er af stor betydning, at skolerne fastholder deres værdier og gennem dagligdagen tydeligt viser disse. I Lov om friskoler og private grundskolers §1 er det markeret, at skolerne selv beslutter, hvem der kan optages på skolerne. Denne paragraf handler udelukkende om frie og private grundskolers mulighed for at værne om netop skolens værdigrundlag. De frie og private skoler er for alle forældre, børn og unge, der vil tilslutte sig den enkelte skoles værdier.

Frit skolevalg – for alle

I vores forenings vedtægter §1 er det angivet, at: Foreningen skal arbejde for bevarelse af forældre og elevers ret til et frit skolevalg, uanset økonomisk formåen. I foreningens mission lyder det: Foreningen ønsker at sikre forældres og meningsfællesskabers ret til at oprette og drive frie skoler, således at de private skoler afspejler befolkningens mangfoldighed i anskuelser og holdninger og i respekt for en værdifrihed, der rummes inden for rammerne af det danske demokrati og folkestyre.

Det er altså en grundlæggende opgave for foreningen at forsvare det værdibaserede skolevalg og samtidig sikre, at dette skolevalg er en mulighed for alle – uanset deres socioøkonomiske status.

Begrebet socioøkonomi relaterer sig til flere faktorer for det enkelte individ, f.eks. forældrenes indkomstniveau, etnicitet, civilstand, uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknæytning mv. Ud fra disse faktorer kan den enkelte skoles samlede socioøkonomiske profil udregnes, hvorved der gives mulighed for at sammenligne skolerne indbyrdes.

Skoledebatten har i efterhånden lang tid været præget af den opfattelse, at der er en skæv socioøkonomisk elevfordeling på de frie og private skoler i forhold til de

offentlige. Det må da også erkendes, at fordelingen ikke er lige. Det skyldes bl.a. den kendsgerning, at der på frie og private skoler skal være en egendækning, en forældrebetaling.

Spørgsmålet er, om de frie og private skoler kan gøre mere for at udjævne de socioøkonomiske forskelle. På godt halvdelen af foreningens medlemsskoler – grundskoler og gymnasiale skoler, har man inden for de seneste tre år lavet konkrete indsatser eller aktiviteter i forhold til optag af lavindkomstfamilier, -børn og -unge.

Hvordan giver man alle lige muligheder?

Det politiske fokus på de frie og private skolars socioøkonomiske elevsammensætning bunder i den grundtanke, at skolars elevsammensætning skal ligne hinanden. Skolerne skal være mangfoldige og rumme elever fra forskellige samfundslag, bl.a. med "sammenhængskraften" som det bærende argument, og at det i sidste ende giver alle lige muligheder.

Nøgternt set afspejler skolernes elevsammensætning det lokalsamfund, de er beliggende i, uanset om det er offentlige skoler eller frie og private. Børns skole ligger typisk i deres nærområde. Børn, der går i folkeskole har gennemsnitlig 2 km. til deres skole, mens børn på private skoler i gennemsnit har godt

4 km. til deres skole. På gymnasieområdet er der ikke tal for dette. Dog må det antages, at elever i gymnasierne typisk har længere til deres skole, alene af den årsag at der er færre gymnasier. Desuden er barrieren for at rejse længere for at komme i skole mindre, jo ældre eleverne bliver.

I henhold til ovenstående skal idéen om mangfoldigheden i skolen løses via boligpolitikken. En proces, der er påbegyndt og vil tage lang tid. Derfor sættes der ind andre steder. Den nuværende regering har bl.a. planer om en elevfordeling, der bygger på skoledistrikter – ændringer for grundskolerne og eventuel indførelse på ungdomsuddannelserne. Hvis de planer bliver gennemført, vil der være tale om et opgør med det frie skolevalg, specielt ift. de gymnasiale uddannelser.

Undersøg barriererne

Tilbage til spørgsmålet: Kan de frie og private skoler selv gøre mere for at udjævne de socioøkonomiske forskelle?

Første skridt kan være at undersøge, om der er barrierer, der kan medvirke til, at skolen ikke bliver søgt af forældre og unge fra alle samfundslag. En hindring kan f.eks. være skolens ventelistepolitik. Et fåtal af foreningens grundskoler og gymnasiale uddannelser arbejder med et smidigt ventelistesystem, hvor der er taget hensyn til – eller gjort konkret plads til – socialt udsatte elever. Det kan der være mange årsager til, bl.a. at skolerne ønsker en meget enkel og gennemsigtig ventelistepolitik, eller at det synes vanskeligt at kommunikere, at man "sadler om". Det kan være svært, men det er ikke umuligt.

De øvrige mest umiddelbare forhindringer kan være forældrebetalingens størrelse; mulighed for fripladser; opskrivningsgebyrer; andre udgifter i forbindelse med skolegangen, f.eks. til lejrskoler/studieture eller digitale undervisningsredskaber. Det skal siges, at rigtig mange skoler har etableret ordninger, der har til formål at afhjælpe disse økonomiske barrierer, men måske er skolerne ikke særligt tydelige eller eksplicitte om disse ordninger, hvorfor de ikke er kendt blandt potentielle forældre og elever. 44% af foreningens grundskoler og 62% af foreningens gymnasiale skoler har andre ordninger end fripladstilskud, der understøtter lavindkomstfamilier, der er optaget på skolen.

En retfærdig fripladsordning

66% af foreningens grundskoler og 85% af foreningens gymnasiale skoler tilbyder fripladstilskud ud over det fripladstilskud, man kan ansøge gennem Fordelingssekretariatet eller Friplads og vikarkassen for private gymnasiale uddannelser.

Foreningen har i mange år kæmpet for en bedre og mere retfærdig fripladsordning. I øjeblikket udgør fripladsbevillingen på finansloven et så lille beløb, at skolerne kun kan imødekomme ca. 25% af det behov, der indberettes. Det reelle behov er sikkert meget større. Hvis idéen om mangfoldighed på de frie og private skoler skal tages alvorligt, bør det beløb, der afsættes på finansloven for 2021 sættes op til mindst det tredobbelte. Mange skoler tager som nævnt sagen i egen hånd, men det ville være mere rimeligt, om alle forældre og elever blev stillet lige i forhold til et centralt tilskudssystem.

Skolen kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved at sætte fokus på, at skolens tilbud om uddannelse og dannelse skal være for alle dem, der vil tilslutte sig skolens tilbud, herunder naturligvis skolens formål og værdigrundlag. Den sociale eller socioøkonomiske baggrund skal ikke i sig selv være en hindring for at gå på den frie og private skole.

Kostskoler med fokus på udsatte børn

Det generelle billede af anbragte børns skolegang er ikke opløftende. 47% af alle anbragte elever består ikke folkeskolens afgangseksamen. Seks år efter grundskolen har kun 20% af de anbragte børn gennemført en ungdomsuddannelse. Men unge, der har været anbragt på kostskoler, klarer sig bedre.

En mindre, men væsentlig del af foreningens medlemsskoler udgøres af kostskoler, der som målgruppe optager elever, der er særligt socialt og fagligt udsatte. Eleverne kommer ofte fra udsatte hjem og har forliste skoleforløb bag sig. Disse kostskoler lægger vægt på, at de netop er "skoler". Det betyder, at det centrale for elevernes ophold er den daglige skolegang og målet om en afsluttende afgangseksamen. Eleverne og skolerne opnår gode resultater.

Kostskolerne og VIVE – Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, indledte i 2019 et samarbejde, der resulterede i en undersøgelse offentliggjort i efteråret 2019². Heri dokumenteres effekterne af elevernes ophold og skolegang på kostskolerne. Unge, der har gennemført et kostskoleophold har signifikant større chance for at være i gang med et efterfølgende uddannelsesforløb tre til fem år efter et afsluttet kostskoleophold, når der sammenlignes med udsatte børn og unge, der har været anbragt på institution eller opholdssted.

Når der ses på tidligere kostskoleelever, i 25 årsalderen, er der markant større

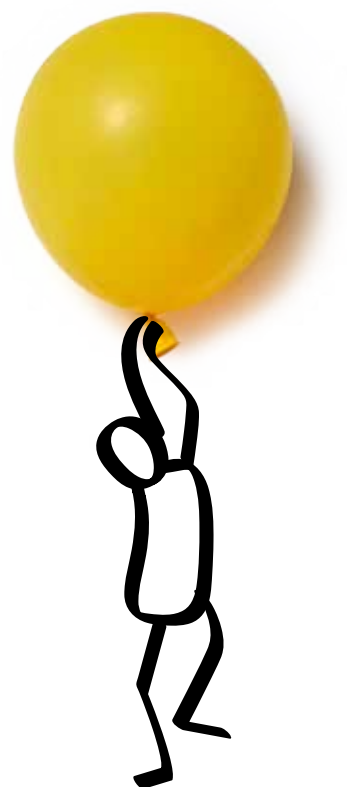
chance for, at de har gennemført en uddannelse (ungdoms-, erhvervs- eller videregående uddannelse).

Et område, der spares på

Kostskoleformen har i de seneste år desværre oplevet et fald i antallet af kostelever. Kostelevens ophold og skolegang sker i samarbejde mellem eleven, dennes familie, bopælskommunen og skolen. Kommunerne bevilger betalingen for opholdet som en social foranstaltning. Mange års kommunale besparelser kan derfor også mærkes på kostskolerne i form af færre bevilgede ophold. Dette altså på trods af, at eleverne får positive skoleforløb, og i deres senere ungdoms- og voksenliv er godt stillet ift. uddannelse, job og selvforsørgelse.

På en kostskole kan børn og unge få en frisk start. Her er et miljø, hvor det er den daglige skolegang, der er i fokus. Eleverne kommer i skole hver dag og får den undervisning, de har brug for. Derudover deltager de i et aktivt og socialt fritidsliv med andre børn og unge.

Det er foreningens ønske, at der kommer fornyet politisk og kommunal opmærksomhed på kostskoleformens positive bidrag til socialt udsatte børn og unge. Skolerne har afgørende indflydelse på elevernes liv og videre færd. Selvom et kostskoleophold her og nu er en større udgift for den enkelte kommune, viser VIVE-undersøgelsen, at det afstedkommer en positiv udvikling. Dette er ikke blot en gevinst for det enkelte menneske, men for samfundet som helhed.

ny
start

udvikling

Rummelighed og resultater

Alle elever skal blive så dygtige som muligt hos os, uanset hvilket udgangspunkt eleverne har for denne udvikling. Det er et pejlemærke.

Hvilken betydning har dette pejlemærke i det levede skoleliv på den enkelte skole? Og hvilken betydning har pejlemærket konkret for de elever, der kan siges at have "særlige behov"? Særlige behov, fordi de har en fysisk funktionsnedsættelse; særlige behov fordi de har en psykisk funktionsnedsættelse; særlige behov fordi de enten er særligt fagligt stærke eller særligt fagligt svage.

Det er i forhold til ovenstående pejlemærke og elevgrupper interessant at observere skolen på to parametre: Skolens rummelighed og skolens resultater.

Det handler om tilgangen

Rummelighed handler bl.a. om skolens syn på dens elevoptag. Er elevens særlige behov i sig selv en hindring for optaget, eller har skolen et mere smidigt syn? "Det er ikke et spørgsmål om hvem, der kan være på skolen, men hvad der skal til, for at eleven kan være på skolen". Det handler om tilgangen.

Ovenstående skolecitater udtrykker, at det ikke er det "særlige behov", som eleven har, der i sig selv gør, at der ikke gives en adgangsbillet til skolen, men at det alene handler om skolens muligheder for at imødekomme udfordringerne – ud fra en konkret individuel vurdering.

På 78% af foreningens grundskoler har man på bestyrelses- og ledelsesniveau, inden for de seneste tre år, drøftet skolens aktiviteter og indsatser, der understøtter optag af alle elever, uanset elevernes faglige niveau og deres fysiske og psykiske udgangspunkt. Det samme gælder for 62% af de gymnasiale skoler. For kun 23% af grundskolerne og 31% af de gymnasiale skoler har drøftelserne ført til ændringer i politikker og praksis. Det kan der naturligvis være mange forklaringer på.

Rummelighed kan også ses i lyset af skolens håndtering af de elever, der allerede går på skolen og som hen ad vejen konstateres at have et særligt behov. "Vi har et beredskab for de elever, vi har på skolen" – citatet udtrykker en parathed fra skolens side, at skolen er handlingsorienteret. "Vi skal udtømmende have prøvet alt, før vi siger, at vi ikke magter opgaven med en elev" – udtrykker en vedholdenhed.

Faktorer, der skaber resultater

Skolen må ikke sætte rummelighed over ansvarlighed. Skolen er jo ikke et opbevaringssted, men et sted, hvor man gerne skal udvikle sig i positiv retning, uanset hvilke udfordringer man har. Derfor er også et andet parameter interessant at observere, når det kommer til skolens håndtering af elevgrupper med særlige behov, nemlig skolens resultater i relation til disse. Det handler om kvaliteten i skolens tilbud.

Man kan identificere en række faktorer på skolerne, der er med til at skabe resultater i positiv retning. Det gælder f.eks. skolens indsats for at identificere elever med særlige støttebehov. 89% af foreningens grundskoler og 92% af foreningens gymnasiale skoler har systematiske indsatser for at identificere elever med særlige behov.

Faktorer som tidlig indsats, organisering, brug af midler og ressourcer, koordinering og ledelse, samarbejde med ekspertpersoner, samarbejde med elev og forældre samt medarbejdernes kompetencer har betydning for skolens resultater. 91% af foreningens grundskoler og 69% af foreningens gymnasiale skoler har undervisere og vejledere, der er formelt uddannet og har særlige faglige kompetencer i forhold til typer af elever med særlige støttebehov.

Skolen kan aktivere værdien samfundsansvar gennem dens konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

Skolen som forebyggende instans

Skolen kan gribe rettidigt og forebyggende ind, så mindre problemer – i samfundets målestok – ikke bliver omsiggribende problemer med store konsekvenser for individet, omgivelserne og samfundet.

“Eleverne bliver dygtige, og de trives godt”. Der er nok noget om snakken, for de frie og private skoler har god fokus på elevernes trivsel. Mange af de mere strukturelle tiltag for at dæmme op for mistrivsel er pålagt de frie og private gymnasiale skoler. For de frie og private grundskoler er der langt mere frihed til selv at beslutte “om” og “hvordan”, f.eks. om man vil lave den nationale trivselsmåling. Faktum er, at de frie og private grundskoler ikke udnytter friheden til at undgå systematisk at holde øje med trivslen blandt deres elever. Tvært imod. 88% af grundskolerne i foreningen holder systematisk øje med elevernes trivsel ved at lave former for trivselsmålinger eller undersøgelser ud over dem, som skolen laver i forbindelse med den obligatoriske undervisningsmiljøvurdering.

Skolens handlinger spiller en stor rolle
Skolens konkrete tiltag i forhold til elevfravær er af overordentlig stor betydning og en vigtig opgave for skolen som forebyggende instans. Skolen bør systematisk registrere, identificere årsagen til problemet og handle. Og handle tidligt. 95% af foreningens grundskoler har vedtagne faste strategier eller

handleplaner for reaktion ved konstateret højt fravær blandt eleverne. Dette på trods af, at der ikke er noget krav til de frie og private grundskoler om registrering af fravær. Det er til gengæld et krav for de frie og private gymnasiale skoler, så der er tallet naturligvis 100%. Men summa summarum: Der kommer ikke noget godt ud af stort fravær, og fravær er som regel et symptom på et problem, der kræver handling.

Det er skolens pligt at reagere på mistrivsel, og det er skolens pligt at underrette, når mistrivslen bunder i noget, der er uden for skolens rækkevidde at håndtere.

Det er en udbredt misforståelse, at det at underrette er et udtryk for, at skole og hjem ikke i samarbejde kan løse tingene. Det er en udbredt misforståelse, at det at underrette fører til “tab af ansigt” hos forældre og skole. At underrette handler om at sikre, at et barn eller en ung får den bedst mulige hjælp og støtte, og i mange tilfælde kan en underretning netop laves i samarbejde mellem skole og hjem.

Skolen kan meget, men skolen kan ikke favne alt – og være alle steder, når det kommer til den enkelte elevs liv og trivsel. Adspurgt om antallet af underretninger inden for de seneste tre år har kun 1% af foreningens grundskoler ikke lavet nogen underretninger overhovedet. Mere end

halvdelen af grundskolerne har lavet 7 eller flere underretninger. Foreningens gymnasiale skoler laver færre underretninger end grundskolerne. Det kan bl.a. skyldes elevernes alder, mens de går på uddannelsen. Mange af eleverne er myndige.

Skolen er en del af den generelle, forebyggende indsats, der skal videregive sine informationer til det foregribende niveau.

Manglende eller dårlig trivsel kan som nævnt skyldes forhold, der ikke er direkte relateret til skolen. Skolen skal sørge for at underrette, så eleven får den optimale hjælp. Men generelt kan skolen også spille en stor rolle for den enkelte elevs trivsel. Det kan være gennem indsatser som f.eks. omsorgsgrupper, hvor eleverne har lejlighed til at italesætte og drøfte problemer med ligesindede samt at støtte og vejlede hinanden. 87% af foreningens grundskoler og 77% af foreningens gymnasiale institutioner har systematiske tiltag, der tager hånd om mistrivsel hos eleverne, der ikke er direkte relateret til skolen, f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse, sorgsituationer, lavt selvværd m.m.

Sundhed – for alle

Ovenstående har i høj grad handlet om elevernes psykiske sundhed. Skolens rolle som forebyggende instans retter sig i princippet mod alle skolens aktører,

f.eks. medarbejderne, og der skal naturligvis ikke kun være fokus på den psykiske sundhed, men også den fysiske. Der kan f.eks. arbejdes med mere bevægelse i dagligdagen, sund kost, røgfrit liv, fokus på alkoholforbrug og alkoholdebut. Når det kommer til sundhed, kan man spore social ulighed. Det kan skolen med en bevidst sundhedsstrategi være med til at opveje. Under en fjerdedel af foreningens medlemsskoler har ikke systematiske tiltag, der fremmer fysisk sundhed.

Skolen kan vælge at sætte et aftryk i bestræbelsen på, at flere børn og voksne skal trives og have god psykisk og fysisk sundhed. Der er i det hele taget en nøje sammenhæng mellem den frie og private skoles varetagelse af samfundsansvaret og skolens rolle som forebyggende instans. Skolen kan aktivere værdien “samfundsansvar” gennem konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

Elevernes videre vej

Det er klart i samfundets interesse, at unge uddanner sig og kommer ud på arbejdsmarkedet. Skolens evne til at motivere eleverne til uddannelse og til at oplyse og vejlede dem i at træffe deres valg er afgørende.

Hvad sker der med skolens elever, når de er gået ud af skolen? Kommer de i uddannelse? Hvilke uddannelser vælger de? Bliver de på uddannelsen eller hopper de fra? Hvor er eleverne henne 5 eller 10 år efter, de har forladt skolen? Er de i uddannelse eller på arbejdsmarkedet?

Har skolen en idé om dens elevers videre vej i uddannelsessystemet? Hvorfor er det overhovedet relevant data, vil nogen måske spørge, når eleverne er videre, så er de jo videre?! Skolens konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og sikrer, at eleverne går videre i uddannelse, har stor samfundsmæssig betydning.

Det handler dog også om skolens evaluering af egne aktiviteter; kvaliteten af skolens undervisning, oplysning og vejledning. Som med megen anden af skolens aktivitet kan data benyttes til at se indad, til at se på kvaliteten af det som skolens undervisningstilbud leverer. 61% af foreningens grundskoler og 46% af foreningens gymnasiale institutioner benytter systematisk deres viden om elevernes videre vej i uddannelsessystemet til at evaluere skolens tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i forhold til uddannelse.

Klare mål og ansvarsfordeling

Til gengæld har medlemsskolerne (93% af grundskolerne og 85% af de gymnasiale skoler) en systematik i forhold til mål og ansvarsfordeling i deres tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i uddannelse. En lignende procentfordeling fremkommer, når man spørger til, om medlemsskolerne har konkrete initiativer, der sikrer, at deres tilbud om undervisning, oplysning

rigtige

og vejledning i forhold til uddannelse bidrager til, at eleverne får lige kendskab til de mange uddannelsesmuligheder /typer. De høje procenttal kan skyldes strukturelle og lovgivningsmæssige foranstaltninger.

Uddannelse og job er f.eks. et af de obligatoriske emner på 1.–9. klassetrin i grundskolen. Undervisningen i Uddannelse og job danner en del af grundlaget for den enkelte elevs uddannelsesplanlægning. Eleven skal på den ene side opnå en høj grad af kendskab til egne interesser og personlige forudsætninger og potentialer, herunder uformelle kompetencer, og på den anden side opnå forståelse for at uddannelse er et middel til at nå et fremtidigt erhvervs- og beskæftigelsesmål.

Er der tale om bias?

Data om elevernes videre vej i uddannelsessystemet kan også benyttes til at undersøge, om skolens kultur og kulturbærere – bevidst eller ubevidst – er medvirkende til at anspore eleverne til bestemte uddannelser og job. Er der tale om bias, eventuel pga. forudindtagethed?

Mange unge oplever det som et stort ansvar at skulle finde den rette vej. Det kan føles overvældende og uoverskueligt at skulle træffe et valg, man føler, har så stor betydning for ens livsbane. Det kan måske virke nemmest at gøre det samme som kammeraterne, eller gøre det som mor eller læreren siger. På den måde kommer nogle valg til at fremstå mere rigtige end andre, selvom de ikke nødvendigvis er det.

Også ved denne sommers optagelse på ungdomsuddannelser har det vist sig, at uanset de mange ord og tiltag for at tilgodese erhvervsuddannelserne, så vælger en stadig større andel de gymnasiale uddannelser. Det bliver en samfundsmæssig udfordring, hvis erhvervsuddannelserne ikke bliver mere attraktive for de unge.

Foreningen har agiteret for en bedre og mere alsidig vejledning i grundskolen generelt. Det er ikke formålstjenligt, at det udelukkende er de "ikke uddannelsesparate" elever, der har mulighed for individuel vejledning. Rigtig mange uddannelsesparate er stadig i tvivl, og med en rigtig og grundig vejledning ville flere sikkert vælge anderledes eller blive betrygget i deres valg.

Derudover vil det være hensigtsmæssigt i større grad at anbefale og vejlede til erhvervsuddannelserne efter endt gymnasial uddannelse. Mange vælger netop den gymnasiale uddannelse for at udskyde "det endelige valg" – også selvom det ikke nødvendigvis behøver at være et endeligt valg. Når alt dette er sagt, bør der i den grad også gøres en stor indsats på erhvervsuddannelserne for at gøre både uddannelserne og uddannelseskulturen mere attraktiv.

Diversitet

59% af foreningens grundskoler og 38% af foreningens gymnasiale institutioner har konkrete initiativer, der sikrer, at dens tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i forhold til uddannelse, understøtter diversitet i uddannelses- og jobvalg, så der ikke fastholdes et kønsopdelt arbejdsmarked.

Det danske arbejdsmarked er kønsopdelt. Bl.a. er kvinder og mænd forskelligt fordelt på sektorer og brancher. Mænd udgør fortsat flertallet af de beskæftigede i den private sektor, mens kvinder udgør majoriteten af de ansatte i den offentlige sektor. Et kønsopdelt uddannelsesvalg er en af flere forklaringer på det kønsopdelte arbejdsmarked. Det kønsopdelte arbejdsmarked kan have nogle negative konsekvenser for samfundet og for den enkelte. Man kan bl.a. tale om spildt talentmasse og om, at arbejdskraft ikke udnyttes optimalt, hvilket kan forøge risikoen for, at der opstår arbejdskraftmangel og en skævt fordelt ledighed.

Fokus på de særligt udfordrede

Mange unge rammer plet fra start og stryger lige igennem uddannelsessystemet – altså hvis man ser bort fra, at der på landsplan er 80%, der vælger et eller flere sabbatår efter endt ungdomsuddannelse (et procenttal, der dog er nedadgående qua corona). Andre er i tvivl, vælger om eller falder helt ud af en uddannelse.

Spørgsmålet om uddannelse og fodfæste på arbejdsmarkedet er et konstant bekymringspunkt i et samfundsperspektiv i relation til de unge, der af forskellige grunde er udfordrede på grund af deres særlige faglige, psykiske eller fysiske udfordringer eller på grund af deres sociale ståsted. Derfor ligger der også en særlig opgave for skolerne i at have indsatser, der understøtter netop dem.

Medlemsskolerne har generelt øje for at understøtte og udvikle de elever, der

pga. personlige problemer eller faglige udfordringer kan få svært ved at komme videre i uddannelse. Det er mere "fifty fifty", når det kommer til konkrete initiativer for elever med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser og konkrete initiativer målrettet socioøkonomisk svage elevgrupper, sådan at disse særligt understøttes i at komme videre i uddannelse. Kun halvdelen af medlemsskolerne, både grundskoler og gymnasiale uddannelser, har initiativer i forhold til ovenstående.

Men måske er der også noget andet, der virker. En rapport fra 2019³ peger således på – når man ser på elevernes status 5 og 10 år efter endt grundskole – at foreningens medlemsskoler⁴ i lidt højere grad end de offentlige skoler medvirker til at øge den opadgående sociale mobilitet hos de mindst ressourcestærke elever. Dette ses ved, at elever fra lavindkomsthjem og elever fra hjem med ingen eller lavt uddannelsesniveau i højere grad er i gang med uddannelse og beskæftigelse, når de har gået på en fri og privat skole, end når de har gået i en offentlig skole. Ligeledes har denne gruppe af elever, fra de frie og private skoler, også en mindre sandsynlighed for at være udtrådt af arbejdsstyrken (f.eks. ved at være tilkendt førtidspension) end tilsvarende elevgrupper.

Det betyder dog ikke, at skolerne skal eller vil "hvile på laurbærrene". Skolerne aktiverer værdien samfundsansvar ved bevidst at understøtte elevernes videre vej i uddannelsessystemet.

³ Center for Sociologisk Analyse (CSA) har for Danmarks Private Skoler udarbejdet en rapport, der sætter fokus på privatskoleelevers overgang til uddannelse og arbejdsmarked efter endt grundskole.

⁴ Rapporten har kun undersøgt elever fra foreningens grundskoler.

Socialt taxameter

Vi har en stor opgave foran os – skoler og forening, først og fremmest med at ændre præmissen, dialogen, drøftelserne, diskussionen om de frie og private skoler og samfundsansvaret. Dette er nødvendigt, uanset om der gennemføres en ændring af tilskudssystemet med en såkaldt social taxameterordning. Samtalen om samfundsansvaret går ikke væk.

Det er vist ikke gået nogen forbi, at den seneste valgkamp i en periode handlede om de frie skoler og specielt den finansiering, staten yder. Lykkeligvis for sektoren var Socialdemokratiet ene om forslaget om at nedsætte skolernes statstilskud fra de nuværende 76% til 71%. Samtlige andre partier modsatte sig dette, dog med forskellige begrundelser. I regeringens efterfølgende arbejde med støttepartierne omkring et forståelsespapir blev det dog anført, at det i denne regeringsperiode skulle undersøges, om det er muligt at indføre et socialt taxameter på de frie skolers område. I regeringsaftalen fra juni 2019 nævnes konkret:

”Skoler og ungdomsuddannelsers elevoptag skal i højere grad afspejle befolkningssammensætningen, og derfor vil en ny regering undersøge muligheden for at indføre et socialt taxameter på det statslige tilskud til fri- og privatskoler, som vil sikre, at flere skoler i Danmark påtager sig et større samfundsansvar.”

Liberal Alliance fremlagde i efteråret 2019 et beslutningsforslag i Folketinget, der, hvis det var blevet vedtaget, ville have medført, at koblingsprocenten blev fastlåst i en fremtidig afgrænset periode. Så langt var partiernes tilslutning til koblingsprocenten imidlertid ikke – forslaget blev desværre forkastet. Interessant er det, i denne kontekst, at

det under debatten om forslaget stod klart, at en af årsagerne til afvisning af beslutningsforslaget var, at politikerne fra specielt venstrefløj vil forbeholde sig ret til at afsætte en del af tilskuddet til et socialt taxameter. Paradoksalt nok vil dette faktisk godt kunne lade sig gøre, også ved en fastholdelse af det nuværende tilskudsniveau.

Hvordan skal

samfundsansvaret måles og vejes?

Foreningen har forgæves forsøgt at få politikerne til at meddele, hvilke faktorer, de mener, der skal indgå i et socialt taxameter. Der bliver henvist til, at dette skal afklares i en dialog mellem ministeriet og skoleforeningerne. Vi har, på trods af vores aktive opfordringer, endnu ikke hørt ministerens og regeringens mere konkrete synspunkter. Vi håber stadig på en invitation til dialogen, og at løftet endnu er gældende. Corona-pandemien bærer en af årsagerne til udsættelsen af dialogen, formoder vi. På trods af det har foreningens bestyrelse intenst drøftet forskellige scenarier for en social fordeling indenfor det nuværende tilskudssystem.

Hvis der skal indføres et socialt taxameter, er det uundgåeligt, at midlerne skal findes indenfor de nuværende afsatte midler til de frie grundskoler. Der er naturligvis mange måder at frigøre midler på, enten ved at afsnøre en pulje eller ved at ændre på faktorerne i fordelingsnøglen. Under alle omstændigheder vil det medføre, at de enkelte skoler vil modtage et lavere generelt statstilskud. De afsnørede midler bliver dog i sektoren og skal efterfølgende fordeles efter bestemte kriterier. Disse kriterier kan forhåbentlig afklares mellem Børne- og Undervisningsministeriet og skoleforeningerne.

Foreningen har tidligere aktivt bemærket, at den mest oplagte mulighed for at til-

godese alle socialgrupper er at forbedre mulighederne for at tildele fripladser. Der afsættes hvert år midler direkte på finansloven til formålet, men det afsatte beløb svarer på ingen måde til behovet, hvilket medfører, at det tilskud, forældre i dag kan modtage, ikke er den store hjælp. Derfor afskæres specifikke socialgrupper fra det frie skolevalg. Eventuelt frigjorte midler fra driftsbevillingen vil bl.a. kunne benyttes til at hæve fripladspuljen.

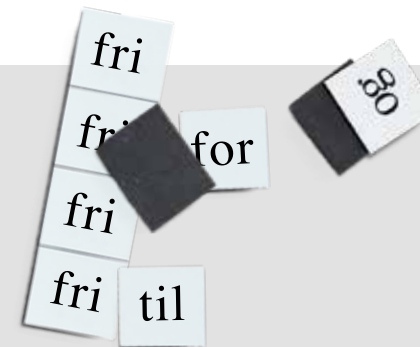
Fortolkningen af samfundsansvaret

Det er en generel, bred opfattelse i samfundet, at institutioner, virksomheder og helt ned til enkeltindivider bør tage et overordnet ansvar for udviklingen og fastholdelsen af det, mange kalder sammenhængskraften, herunder ansvar overfor de svage i samfundet. En sådan opfattelse præger også skoledebatten, hvorved den frie skolesektor naturligvis inddrages. Konklusionen er ofte, uanset sandhedsværdien, at frie og private skoler unddrager sig det samfundsansvar, de bør påtage sig. Det er både foreningen og de enkelte skoler nødt til at tage alvorlig og handle på. Vi skal først og fremmest kunne fortælle om, vise og bevise, at det er en forkert præmis, et forkert udgangspunkt at have, hvis man mener, at de frie og private skoler – generelt – ikke løfter et samfundsansvar. Vi skal desuden tage en aktiv part i drøftelserne af præmissen for, hvordan de frie og private skolers varetagelse af samfundsansvaret skal måles og vejes. Vi må også insistere på, at selv om det ender med, at der gennem vores tilskudssystem anspores til en bestemt fortolkning af samfundsansvaret, så bør mange samfundsmæssige udfordringer have en fremtrædende plads, når der tales om skolernes varetagelse af samfundsansvaret generelt. Skolens samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv.

Rammerne

Hvad vil det sige at være privat?

Der har eksisteret private skoler i Danmark, snart sagt, altid. Den første organiserede undervisning i Danmark var privat, og foregik i den katolske kirke i det 12. århundrede. Den vedrørte formaliseret undervisning af unge munke. Danmarks (måske) ældste, og fortsat eksisterende uddannelsesinstitution, er Ribe Katedralskole. Den har rødder tilbage til 1100-tallet, netop som en privat katolsk uddannelsesinstitution i forbindelse med kirken. I dag er det et offentligt gymnasium.

Den offentlige, gratis og bredt tilgængelige skole er derimod i historisk sammenhæng en forholdsvis ny opfindelse. Offentlig finansieret skolegang, der er nogenlunde ensartet og tilgængelig for alle børn og unge, uanset social stand og landsdel, blev først udbredt i løbet af 1800-tallet.

Skole og uddannelse i Danmark har altså i århundrederne været et privat og civilt anliggende. I nyere tid bliver det også et offentligt anliggende, hvor staten sørger for en ensartet udbredelse og tilbud om skolegang. Heldigvis. Men de frie og private skolars rolle og betydning har været og er afgørende.

Det burde derfor ikke være vanskeligt eller nødvendigt at fortælle og forklare, hvad det vil sige at være fri og privat skole, og hvorfor vi har en helt legitim berettigelse.

Det uregulerede område

Der lyder ofte et mantra om, at de frie og private skoler er berettigede, så længe de udgør et pædagogisk og holdningsmæssigt alternativ til folkeskolerne og de offentlige ungdomsuddannelser. Dette er umiddelbart rigtigt. Men dette argument overser et yderligere helt grundlæggende vilkår ved de frie og private skoler, som ikke (umiddelbart) har noget med f.eks. pædagogikken at gøre, men vedrører vores styreform. At være fri og privat betyder i vores kontekst, at skolen er undtaget en offentlig styrings- og beslutningskæde. Dette er voldsomt frigørende og afgørende for skolernes virke og udvikling. Vi er frie! I undervisningsministeriel jargon er betegnelsen for vores sektor endda det "uregulerede område". Det er nok lige at tage munden for fuld. Enhver bestyrelse og skoleleder og rektor ved en fri og privat skole vil nok mene, at der er en del regulering at tage hensyn til. Men det illustrerer alligevel pointen.

Alene. Men fri

At være fri og privat betyder også at være ansvarlig. Dermed ikke sagt, at kommunale skoler og offentlige institutioner er uansvarlige. Det handler om, at der er en direkte sammenhæng mellem den enkelte frie og private skoles bestyrelses og ledelses forvaltning af skolen og dens succes. Eller det modsatte. En fri og privat skole er fri til at blomstre og opnå succes, men også fri til at træffe de forkerte beslutninger og i sidste ende gå konkurs. Der er intet offentligt sikkerhedsnet. Der er ingen højere forvaltningsmæssige eller politiske magter, der griber ind. Man er alene. Men fri.

Styringskæden

Den norske sociolog og professor Nils Christie udgav i 1971 en lille læseværdig bog med den norske titel: "Hvis skolen ikke fantes" (og med det lettere provokerende spørgsmål på titelbladet: "Hvad skulle vi så stille op med børn og unge?"). Udover at beskrive og debattere det norske skolevæsen i en europæisk sammenhæng, opridser han også det bureaukrati og omfattende styringssystem, der var omkring den offentlige skole (også dengang). En tilsvarende øvelse kan gøres for vores nuværende danske skolevæsen for at illustrere, hvad de frie og private skoler er "fri" for og af.

fri

—

e

forpligtelse
u
reguleret

Den danske folkeskoles styringskæde og hierarki kan – tillempet – beskrives således, oppefra og ned:
Folketinget >
Regeringen >
Undervisningsministeren >
Undervisningsministeriet >
Kommunalbestyrelsen >
Borgmesteren >
Skoleudvalget >
Kommunaldirektøren >
Skoledirektøren >
Skoleforvaltningen >
Skolebestyrelsen >
Skolelederen >
Den øvrige ledelse >
Den ansatte.

Læg hertil en række interesseorganisationer samt faglige organisationer, der udøver (legitim) indflydelse såvel i formelle fora som uformelt.

En tilsvarende kæde kunne laves for den frie og private skole. Og uden at remse den op her, kan det blot konstateres at den er kortere. Vi er også underlagt Folketing, regering mv., men mange lag er væk, og på trods af love, bestemmelser og forordninger, der gælder vores område, er "styringstrykket" markant lavere i vores sektor end i den offentlige skoles.

De frie og private skoler kan og skal ikke undslå sig en overordnet national styring og kontrol fra Folketinget og minister. Vi er ikke løsrevet eller afkoblet fra samfundet. Vi er ikke en ø uden forbindelser til fastlandet. Men den lokale kompetence og beslutningskraft er stor i vores skoleform. Den frie og private skoles bestyrelse og ledelse skal ikke konferere med overordnede politiske organer, forvaltninger eller skolechefer om beslutninger. Initiativer og indsatser skal ikke afstemmes og nivelleres af hensyn til de øvrige institutioner i et horisontalt ledelseslag, hvor politiske beslutninger har en tendens til at skulle være ens for alle.

Frihed og ansvar

At være fri og privat handler om muligheder for anderledes holdninger og værdier, opdragelse og pædagogik som alternativ til den offentlige skole, men det handler altså også helt grundlæggende om vores styringsforhold. Det er derfor ikke alene et eksistenskrav, at private skoler afviger markant pædagogisk eller holdningsmæssigt fra offentlige skoler for at have en berettigelse. Det er også afgørende, at frie og private skoler bruger den styringsmæssige frihed til at skabe og drive skolen på en anden måde. Vi skal udnytte, at vi er fri af den offentlige styringskæde. At vi er fri til at skabe skole for de børn og unge, der er vores elevgrundlag. Vi skal træffe beslutninger baseret på lokale og konkrete forhold, der netop ikke skal afstemmes i højere politiske lag eller tilgodese forhold på øvrige institutioner. Vi skal handle ansvarligt netop i bevidstheden om, at med friheden kommer også en forpligtelse til at varetage lige netop vores skoles arv og værdigrundlag. Der er ikke andre, der gør det for os. Det er frihed og ansvar.

Undervisningsministeriet udgav i 1995 en vejledning, som sagtens kunne tåle et genoptryk og udbredelse i dag. Titlen er tør, men meget sigende: "Selvejende undervisningsinstitutioner". Publikationen opridser juridiske rammer og forhold for de selvejende institutioner under Undervisningsministeriets områder. På trods af den lidt tørre stil og pen, er teksten reelt et bidrag til vores "frihedsbrev", som udspringer fra grundlovens §76, der fastsætter forældres ret til at vælge et andet undervisningstilbud til deres børn end den offentlige skole.

Essensen i publikationen er klar: Frie og private skoler oprettes og drives ikke ud fra en politisk eller lovgivningsmæssig beslutning om den enkelte skoles beliggenhed eller pædagogiske vinkel. Frie og private skoler skal ikke opfylde et konkret og politisk afgrænset elevbehov i et udvalgt geografisk område. Frie og private skoler oprettes heller ikke på baggrund af statslige eller kommunale ønsker om særlige undervisningsaktiviteter eller indsatser. Derfor er de frie og private skoler også undtaget størstedelen af forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Vi er ikke en del af den offentlige skoleforsyning. Nej. Det er modsat. Frie og private skoler oprettes og drives på baggrund af lokal forankring, der udspringer af forældre, ildsjæle, engagerede lærere mfl., der nu, eller ved skolens oprettelse, ikke kunne lade være med at oprette og drive netop "denne" skole. Det er civilsamfundet. Det starter ikke oppefra hos politikerne. Det starter nedfra hos borgerne. Det er værdifuldt og eksistensberettigende i sig selv.

hed

Det bliver godt igen! Sammen – hver for sig

Hvad sker der, når rammerne for skolens liv pludselig ændres? Truslen var smitte med COVID-19. Det var i marts måned. I første omgang var nedlukningen for en 14-dages periode, men den blev hurtigt udvidet. Vi gennemlevede den længste periode i historien, hvor skoler og uddannelser har været fysisk lukket.

“Elever og studerende på alle uddannelsesinstitutioner sendes hjem. Nu.”

Nogenlunde sådan lød ordene fra landets statsminister, Mette Frederiksen, på et pressemøde d. 11. marts. Nogle dage efter var alle skoler, uddannelsesinstitutioner – og snart sagt alle andre dele af det offentlige og private liv i Danmark – lukket.

En markant anderledes skolehverdag

I den frie og private skolesektor blev der reageret prompte på beskeden fra statsministeren. Skolerne gjorde, som myndighederne anbefalede, og alle elever og medarbejdere blev sendt hjem.

Efter nogle uger startede en forsigtig genåbning. 0. til 5. klasse kom igen fysisk i skole. Dog til en noget anden og mere begrænsende skoledag end før. De afsluttende årgange på de gymnasiale uddannelser kom også tilbage. Uger senere var det 6. til 10. classes elever, der fik lov til at genindtage klasseværelserne under meget forskellige vilkår rundt omkring i landet. En måneds tid før skoleårets afslutning fik de øvrige gymnasiale elever også mulighed for en fysisk tilbagevenden.

Som konsekvens af skolelukningen og de begrænsede undervisnings-

muligheder, og muligheder for praktisk gennemførsel, blev eksaminerne i grundskolen helt aflyst, og de gymnasiale eksamener blev voldsomt indskrænket.

I hele perioden op til sommerferien var der tale om nødundervisning. Skoler, lærere og elever måtte indrette sig efter omstændighederne. Skoledagen var præget af fjernundervisning via forskellige digitale platforme samt meget anderledes fysiske undervisningsforhold – og en hverdag med masser af håndsprit, håndvask og afstand.

Skolernes kapacitet i forhold til såvel lokaler som personale var udfordret, og alle skoler måtte lave store og små ændringer i undervisning og tilstedeværelse.

Orientering, rådgivning, interessevaretagelse

Foreningens medarbejdere var i hele perioden travlt optaget af at give en aktuel og konstant orientering til og rådgivning af medlemsskolerne. Foreningen var desuden optaget af et omfattende møde- og koordineringsarbejde med såvel Børne og Undervisningsministeren som ministeriet.

De normale og kendte politiske stridigheder og ideologiske forskelle, som ellers kendetegner den politiske skole- og uddannelsesdebat, herunder debatten om de frie og private skolars eksistensberettigelse, rammer og vilkår, var for en stund suspenderet. Foreningen, ministeren og øvrige organisationer gik i en operationel tilstand med et tæt samarbejde alle parter imellem. Det var imponerende at opleve, hvordan en undervisningssektor hurtigt fandt sammen i tæt koordinering med fokus på løsninger.

Politisk var der opmærksomhed på økonomiske hjælpepakker til understøttelse af områder i sektoren, der var særligt udfordret som følge af krisen, blandt andet øget tilskud til skolepenge, så familier, der blev økonomisk ramt, fortsat havde mulighed for at opretholde skolegang. Derudover blev der givet ekstra økonomisk tilskud til de skoleformer, der har kostelever, herunder kostskoler og efterskoler. Derved kunne skolerne give en økonomisk kompensation til forældre, hvis børn på grund af skolelukningen og smittefaren ikke havde ophold på skolerne med kosttilbud. Et tilskud til ekstra omkostninger i forbindelse med ekstra rengøring og hygiejnetiltag blev også aftalt og udbetalt til de frie og private skoler.

Et vanskeligt vilkår, for både skoler og forening, var den tid, der gik, fra der politisk blev besluttet noget, til det blev udmøntet i mere håndgribelige retningslinjer fra ministerie og myndigheder. Vi måtte navigere i de mange åbne spørgsmål og fortolkningsmuligheder. Om det kunne have været anderledes, er usikkert.

Kan vi lære noget?

Foråret 2020 vil gå over i historien som usædvanligt, sagt med et mildt ord. Mange steder evalueres det, vi var igennem, og hvordan skolerne – på trods – kunne gennemføre undervisning, virtuelle klasserum, hastig omorganisering af skolens hverdag mv. Skolen fungerer bedst, når den summer af fysisk liv, men der er måske alligevel noget, vi har lært, som forandrer skolen fremover. Det digitale undervisningsrum er selvfølgelig centralt i erfaringerne, men også andet er værd at evaluere: Hvordan har det været at bedrive skoleledelse på en mere eller mindre

fysisk lukket skole? Hvordan laver man bestyrelsesarbejde i en krisesituation? De kommende måneder vil givetvis byde på mange samtaler og refleksioner på lærerværelset, ledelseskontoret og på bestyrelsesmødet.

Hvornår stopper det?

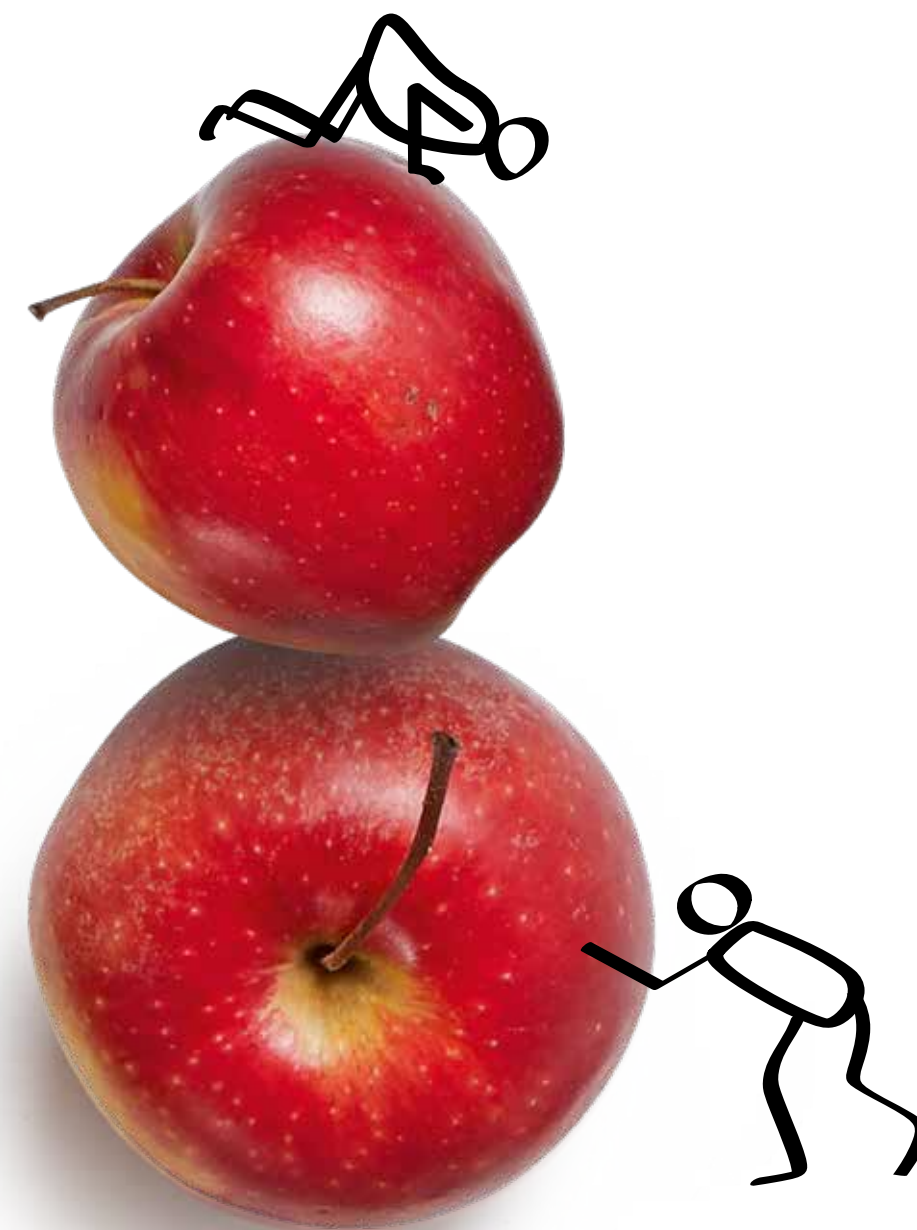
Pr. 1. august tilsagde en ny bekendtgørelse, at skolerne skulle vende tilbage til “normal” undervisning (læs: nødundervisningen skulle stoppe). Skolerne oplevede praktiske udfordringer og dilemmaer ifm. de retningslinjer, der var givet fra henholdsvis sundhedsmyndighederne, henholdsvis Børne- og Undervisningsministeriet. Det er ganske givet, at disse retningslinjer på visse punkter var, om ikke modsatrettede, så i hvert fald svære at omsætte til det praktiske og levede skoleliv. “Virkeligheden” indhentede de udstukne retningslinjer, idet vi alle måtte konstatere, at smittetrykket igen steg i sensommeren. Dette fik naturligvis betydning for skolerne. Nye retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen vedrørende skolernes reaktion i tilfælde af smitte med COVID-19 betød, at mange skoler måtte sende elever og hele klasser hjem og gå tilbage til “nødundervisning”.

Hvornår stopper det? Det er et spørgsmål, der er på alles læber. Passerer man en skole, er det ikke usædvanligt, at man kan observere, at der hænger børnetegninger af regnbuer i vinduerne. Regnbuer, der i foråret skulle – og fortsat skal – indgyde mod, håb og optimisme i en svær tid og fortælle, at “det bliver godt igen”. Når vi står sammen – hver for sig.

åben

?

lukket

Den politiske dialog om vilkår og rammer

Hvordan skal rammerne for de frie og private skoler være? Hvilke vilkår skal de have? Det kan af og til være vanskeligt at komme i reel politisk dialog med udgangspunkt i den faktuelle virkelighed.

Generelt har foreningen et rigtigt godt og konstruktivt forhold til politikerne – og ligeledes til embedsværket. Vi kan, via en interessentanalyse foretaget af en ekstern virksomhed, konstatere, at foreningens arbejde og samarbejde er kendt som konstruktivt og løsningsorienteret. Der er desuden tillid til foreningens oplysninger. Et rigtigt godt udgangspunkt, når foreningen drager til Christiansborg for at tale de frie og private skolars sag.

Langt de fleste politiske partier er da også positive overfor forældrenes frie skolevalg og dermed også for muligheden for at oprette og drive frie og private skoler med et rimeligt statstilskud, men der er også partier, der finder eksistensen af vores skoleform uønsket.

Ideologisk uvilje

I Regeringen er der en grundlæggende ideologisk uvilje overfor vores skoleform. Vi oplever en skelnen mellem – og aktiv italesættelse – af de rigtige "frie skoler" og de forkerte "privatskoler", der jo ellers, som bekendt, er to sider af samme sag. Vores minister, Pernille Rosenkrantz Theil, der, bemærk, også er minister for de frie og private skoler, udtrykte det meget tydeligt i en artikel i Politiken Skoleliv med overskriften: "En del friskoler er skabt med henblik på at stemple ud af fællesskabet".

Hele efteråret 2019 var præget af forskellige angreb på vores skoleform, angreb, som vi naturligvis svarede på via forskellige medier, direkte kontakter og netværk. Men den direkte dialog med ministeren (vores minister) kunne vi ikke få.

Ved enhver lejlighed har vi ytret, at vi ser frem til den direkte og konstruktive dialog om de udfordringer, regeringen og ministeren har fremlagt i medierne.

Dialogen vi aldrig nåede frem til

I meget lang tid afventede vi forgæves en invitation. I november 2019 kom der endelig en indbydelse til et møde med ministeren, men først datosat til slutningen af januar som et fællesmøde med de øvrige skoleforeninger for de frie skoler, og der var afsat 45 minutter. Et fælles møde med ministeren og de øvrige skoleforeninger kan have mange fordele, idet de største udfordringer, bl.a. truslen om nedsættelse af tilskud, overvejelser om tilskudsfordeling samt den frie skoleverdens påståede manglende opbakning til samfundets fællesskaber, netop er fælles udfordringer for sektoren. Hvis hensigten med et møde også er at få yderligere kendskab til de dengang fire skoleforeninger og deres særstandpunkter, opfylder et relativt kort og fællesindkaldt møde selvsagt ikke formålet.

Mødet blev naturligvis gennemført. Tiden blev indskrænket til 30 minutter, og skoleforeningerne fik en meget ideologisk markering af, hvorledes ministeren opfatter det frie skolevalg og i særdeleshed de frie skoler. Desværre nåede vi aldrig til selve dialogen med ministeren.

Det var fire noget slukørede formænd, der forlod ministerkontoret. Der var efterfølgende ingen tvivl om, at ministeren og skoleforeningerne ser meget forskelligt på, hvem der skal have beslutningsmyndighed over børnene, og hvordan mulighederne for at etablere og drive værdibaserede skoler, i særdeleshed skoler med et religiøst værdigrundlag, skal være.

Kort tid derefter indtraf den sundhedsmæssige krise i form af Covid19-pandemien. Og forholdene for samarbejde – og til ministeren – blev ganske anderledes. Ideologien blev sat på pause.

Der blev lyttet

Når vi ser tilbage på foråret 2020, var der heller ikke i forhold til den politiske interessevaretagelse, noget der var, som det plejer. Heller ikke den siddende ministers involvering og interesse i vores sektor og foreningens medlemsskoler. Vi blev i perioden, sammen med andre foreninger på skoleområdet, indbudt til rigtig mange virtuelle møder med ministeren – og lige så mange sektormøder med Børne- og Undervisningsministeriet. Pludselig havde ministeren også brug for vores input, og hun interesserede sig for, hvordan virkeligheden så ud – også på de frie og private skoler. Den interesse imødekom vi naturligvis og bød ind med både de udfordringer, skolerne meddelte og med de løsningsforslag, som vi kunne finde. Og der blev lyttet, og vi blev taget alvorlig.

Indtil flere gange kunne vi mærke, at den indsats, de frie og private skoler leverede, blev bemærket positivt.

Frihed. For meget og for lidt

Det er værd at notere sig, at den frihed og selvbestemmelse skolerne blev givet i forbindelse med lukningen og den følgende gradvise genåbning af skolerne, er meget forskellig, fra det man normalt oplever på de offentlige skoler. I den offentlige skolesektor blev der talt om "frihedsdagsordner", og både Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen ønskede endnu strammere retningslinjer, for at de enkelte folkeskoler ikke var i tvivl om, hvad de kunne og måtte. På de frie skoler, som er vant til friheden, blev de gennemførte retningslinjer næsten opfattet modsat, altså at friheden for den enkelte skole blev indskrænket. Sådan opfattes perioden forskelligt, afhængig af synsvinklen.

Under alle omstændigheder gav forårets krisetilstande muligheden for, at ministeren lærte den frie skoleverden bedre at kende. Vi håber, at interessen for vores sektor forbliver intakt, og at dialogen om de frie skolars rammer og vilkår kan fortsætte og tage udgangspunkt i den faktuelle virkelighed. Det vil vi, for vores part, aktivt bestræbe os på.

Samarbejde med kommunerne

Foreningen har medlemsskoler i de fleste af landets kommuner. Det giver forskellige lokale rammevilkår og mulighed for samarbejde.

De frie og private skolars samarbejde med kommunerne er meget forskelligt. Der er forskelle fra kommune til kommune i synet på frie og private skoler og på konkret dialog, inddragelse og samarbejde.

I henhold til lovgivningen er kommunerne forpligtet på at yde f.eks. pædagogisk og psykologisk rådgivning (PPR) til de frie og de private skoler på samme vilkår, som folkeskolerne har. Dertil kommer også andre samarbejdsområder med kommunen, der er betydende ramme-faktorer for de frie og private skoler, f.eks. SSP-, UU-samarbejdet (Den kommunale ungeindsats) og sundhedsplejen; samarbejde i relation til trafikale forhold, offentlig transport eller leje af undervisningslokaler.

Heldigvis er samarbejdet mange steder præget af en god dialog og vilje til at finde løsninger og muligheder for de frie og private skolars elever, der jo også for de flestes vedkommende er børn af skatteborgere i kommunen. Andre steder oplever skolerne et vanskeligt samarbejde, hvor der såvel kommunalpolitisk som i forvaltningen er modvilje mod den frie og private skole, og de initiativer og ønsker skolen måtte have.

"Det gode samarbejde"

I foreningen har vi i en årrække ønsket et formelt og centralt samarbejde mellem skoleforeningerne, ministeriet og Kommunernes Landsforening (KL). Efter en række ansatser til samarbejdet over de seneste par år, er det nu lykkedes, med Børne- og Undervisningsministeriet for bordenden, at gennemføre et projekt med deltagelse af skoleforeningerne og KL med fokus på "Det gode samarbejde". Det har foreløbigt resulteret i to publikationer fra ministeriet. I den ene redegøres der for de forskellige lovmæssige krav og samarbejdsflader, der er mellem den frie og private skole, og den kommune hvori skolen er beliggende. I den anden publikation er der fokus på områder, hvor kommune og skole kan arbejde sammen. I publikationen indtages konkrete eksempler på sådanne samarbejder.

Det er vores håb og ønske, at materialet kan hjælpe og inspirere den enkelte frie og private skole og kommunerne til et tættere samarbejde. Materialet kan også anvendes til klarlægning af, hvilke rammer og retningslinjer, der egentligt gælder i samarbejdet.

Udover det landsdækkende samarbejde har der i foreningen været særligt fokus på Københavns Kommune og de skoler, som er beliggende der. Den tætteste koncentration af frie og private skoler findes i Hovedstaden. I mange år har der kun været en sporadisk dialog mellem de ansvarlige skolepolitikere og forvaltninger i Københavns Kommune og de frie og

private skoler og foreninger. Det er nu lykkedes at få etableret en god dialog, såvel formelt som uformelt med Københavns Kommune. Det er vi glade for. Det smidiggør også den enkelte skoles arbejde, når vi som forening bliver inddraget og orienteret om relevante skolepolitiske tiltag i kommunen.

Folkeskoler og frie og private skoler er ikke hinandens modsætninger. Samarbejdet mellem en skole og kommunen bør heller ikke være kilde til konflikt. Der kan være politiske uenigheder og forskellige syn på rammer og vilkår. Men eleverne, vores børn og unge, er vi fælles om at have ansvar for og sikre de bedst mulige betingelser.

privat

Normeringer

selv – ejende

Hvor mange medarbejdere for hvert barn i institutionen? Drøftelser af rammerne for pasningen af de yngste har fyldt en del det seneste år. Hvor står de frie og private skolars daginstitutioner i forhold til de initiativer, der er taget politisk?

Gennem de seneste år har der vist sig en meget stor folkelig opbakning til forbedringer af personalenormeringerne i daginstitutionerne. Under forhandlingerne om finanslov 2020 blev presset på forhandlingsparterne intensiveret med mange demonstrationer, både på Christiansborg Slotsplads i København og i andre storbyer i landet. Kravene var normeringer, der i praksis skulle betyde maksimalt seks børn pr. medarbejder i børnehaver og maksimalt tre børn pr. medarbejder i vuggestuer.

Politikerne forstod budskabet, og der blev i finanslov 2020 afsat 500 mio. kr. til en begyndende forøgelse af normeringen i daginstitutionerne. Samtidig aftaltes det, at der over de kommende år skal afsættes i alt 1,6 mia. kr. til det, der i daglig tale bliver kaldt minimumsnormeringer.

Private institutioner blev ikke omfattet

De første midler skulle udmøntes i foråret 2020. Under forhandlingerne blev det drøftet, om de private institutioner også skulle omfattes af bevillingen. Private daginstitutioner omfatter en bred palette af institutionstyper, herunder altså både de daginstitutioner, der er knyttet til de frie

og private skoler, som er selvejende, og daginstitutioner, der er helt private. Fælles for dem alle er, at de skal godkendes af den kommune, institutionen er beliggende i. Der er store forskelle fra kommune til kommune, i forhold til de krav institutionerne skal imødekomme.

Enden på de politiske forhandlinger blev, at den første udmøntning ikke kom til at omfatte de private institutioner, og altså heller ikke daginstitutionerne ved de frie og private skoler. Dette skete på trods af en ihærdig argumentation fra skoleforeningerne.

Profit

En af de oplevede udfordringer for politikerne, under forhandlingerne, var, at en mindre gruppe af de private daginstitutioner har mulighed for at trække profit ud af institutionen. Det politiske netmedie Altinget undersøgte senere omfanget og kunne i en artikel offentliggøre, at ca. 40% af de institutioner, der har denne mulighed benytter sig af den. Størrelsen af den udtrukne profit er meget begrænset og bliver ifølge artiklen benyttet til at honorere ledelsen. Men uanset størrelsen af de udtrukne midler, var det princippet, der blev det udslagsgivende.

Danmarks Private Skoler er heller ikke tilhænger af, at daginstitutioner har mulighed for at udtage midler fra driften. Vi mener, at der bør gælde samme regler for private daginstitutioner som for de frie og private skoler, altså at midlerne skal benyttes til gavn for de børn, der er indskrevet.

Overenskomstkrav

En anden af de oplevede udfordringer for politikerne, som vi er blevet gjort opmærksom på, er, at der på de private daginstitutionsområder ikke er obligatoriske overenskomster. For de frie og private skoler har skoleforeningerne som bekendt, under regi af Aftaleenheden, indgået overenskomst med BUPL. Det er dog en tiltrædelsesoverenskomst, som skolerne har mulighed for at tilslutte sig. Langt de fleste af foreningens skoler har tiltrådt denne overenskomst. Uanset finder vi det ikke rimeligt at knytte fordelingen af midler til minimumsnormeringer sammen med overenskomstkrav.

Regeringen fik altså sammen med deres støttepartier; RV, EL og SF, flertal for at udmønte den første bevilling, uden de frie og private skolars institutioner kom med i fordelingen. Der mangler dog stadig det lovmæssige grundlag for minimumsnormeringerne, og der er klare tilkendegivelser fra bl.a. Radikale Venstre om, at de private institutioner skal være omfattet fremadrettet. Det er rimeligt, at børn af forældre, der vælger den frie og private skoles daginstitution, får samme mulighed for en tryk hverdag med et fornuftigt antal pædagogiske medarbejdere omkring sig.

Overenskomster

Overenskomsterne er væsentlige rammer for de frie og private skolars virke. Forberedelser til de kommende forhandlinger vedrørende OK21 er i gang.

Foreningen er aktiv på alle overenskomstområderne. Nogle står vi i spidsen for med afgørende indflydelse. På andre områder har vi mulighed for at give vores holdninger til kende, men er underlagt større sammenhænge. Afgørende for forhandlingerne bliver under alle omstændigheder den centrale økonomiske ramme, som fastlægges af staten og det Centrale Forhandlingsudvalg (CFU).

Børnehaveklasseledere og lærere ved grundskoler

Et område, hvor vi høres, men ikke har endelig indflydelse, gælder overenskomsten for lærere og ledere ved grundskolerne. Her er det Staten via Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (Skatteministeriet), der leder forhandlingerne overfor Lærernes Centralorganisation.

På mange og lange stræk fungerer lærernes overenskomst godt. Siden paradigmeskiftet i 2013 er der på langt de fleste frie og private skoler fundet gode rammer, forståelser og aftaler om tjenestetid, arbejdets indretning mv. Det skyldes gode lokale indsatser og vedvarende tillidsfuldt samarbejde mellem ledelser, tillidsrepræsentanter og lærere.

Midt i august 2020 præsenterede KL og Danmarks Lærerforening en ny arbejdstidsaftale for folkeskolelærerne, som var resultatet af flere måneders forhandling. En aftale, der ifølge parterne er en helt ny måde at lave og tænke arbejdstidsaftaler på.

Efter en urafstemning har Danmarks Lærerforenings medlemmer godkendt den nye arbejdstidsaftale. Det hilser vi velkommen. Vi er allerede nu optaget af arbejdet med at drøfte, hvordan elementer og forhold kan indarbejdes i arbejdstidsregler på det frie skoleområde.

Et område, der volder vanskeligheder, er den lokalt aftalte løn, også kaldet Ny Løn. Mange skoler gør god brug af den og oplever, at det fungerer udmærket. Andre steder er oplevelsen en anden. På tværs af den frie skolesektor må vi konstatere, at der er plads til væsentlige forbedringer. Mange skoler udmønter overhovedet ikke den lokale løn, som det er forventet og aftalt i overenskomsten, og som faktisk er en del af tilskudsgrundlaget. Det er ærgerligt. Begge parter i et overenskomstforhold skal leve op til den indgåede overenskomst. Vi har derfor tidligere foreslået, at der indføres en minimumsudmøntning, som alle skoler skal udmønte i lokale tillæg. Det har vi haft før i tidligere overenskomster. Normalt er vi ikke tilhængere af centrale faste bestemmelser, der mindsker lokal frihed og aftaleret, men på dette område har det desværre vist sig nødvendigt.

Et alternativ til den nuværende lønmodel og de oplevede problemstillinger er en omfattende ændring af systemet og måske en helt ny lønmodel. Det kan lyde besnærende, men ved eftertanke kan det være svært at foreslå et nyt sammenhængende system, der er retfærdigt og rimeligt. Staten har ligeledes igennem efterhånden 20 år forpligtet sig til Ny Løn på stort set alle statslige overenskomstområder. Det kan derfor være svært at forestille sig en afgørende forandring.

Et andet område, der kunne trænge til et eftersyn, er de centralt fastsatte tillæg, såsom undervisningstillæg og forskellige ulempetillæg. Igennem 00'ernes overenskomster har der været knopskydninger, skæve tillæg, kompensationsordninger mv., som har gjort lønelementerne mindre overskuelige og vanskelige at administrere for skolerne og vanskelige at gennemskue og forudse for den enkelte lærer. Der var i foråret 2019 aftalt en gennemgang af dette område mellem overenskomstens parter. Dette har desværre endnu ikke medført resultater.

Ledere ved frie grundskoler

Lederne ved de frie grundskoler fik i 2018 en selvstændig organisationsaftale. Det var vi meget tilfredse med. Det har skabt klare linjer og mere tydelige forventninger.

Ved de forrige overenskomstforhandlinger stillede vi ønske om en revidering af lønsystemet for lederne. Vi kom et stykke af vejen, men er ikke i mål.

I de seneste år har vi oplevet stigende vanskeligheder med rekruttering og fastholdelse af de øverste ledere ved medlemsskolerne. Årsagen er interval-lønsniveauerne og lønloftet, som ikke harmonerer med det ansvar og de beslutningskompetencer, lederen har, og ej heller er rimeligt ift. tilsvarende stillingsniveauer i det offentlige skolevæsen. Kort sagt; bestyrelser er ofte ikke i stand til at tilbyde det lønniveau, som er nødvendigt for at tiltrække og fastholde den bedst kvalificerede øverste leder.

Ved OK18 blev intervalsystemet udbygget med tilføjelse af nyt skolestørrelsesniveau. Derudover blev lønnen for den øvrige ledelse væsentligt "frigivet" og

gjort mere smidig og fleksibel. Men vi kunne ønske os endnu et løninterval for øverste leder ved de helt store skoler. Derudover har den såkaldte "Bemyndigelsesskrivelse", som er Børne- og Undervisningsministeriets rammeskrivelse for skolernes mulighed for særlige supplerende lønaftaler med ledere, over årene mistet meget af dens værdi. På trods af en ministeriel ajourføring af rammerne i 2019, er beløbsniveauer og betingelser fortsat ikke tidssvarende og tilstrækkelige. Bestyrelserne har dog mulighed for at søge dispensation til vederlag, der ligger ud over de i bemyndigelsesskrivelsens definerede rammer, men det er pt. uklart på hvilket grundlag ministeriet vurderer og afgør sådanne ansøgninger. Det gør det vanskeligt gennemskueligt.

Foreningen har i 2019 og 2020 været i mange dialoger og samtaler med såvel ministeriet som samarbejdspartnere om problematikken med lønvederlag til ledere for at finde mere fleksible løsninger. Dette er desværre ikke lykkedes endnu.

Lærere og ledere ved gymnasier

Et andet overenskomstområde, hvor vi nok inddrages og bliver hørt, men hvor Staten er ansvarlig, er for rektorer og lærere ved de private gymnasiale uddannelser.

Gymnasielærernes arbejdstid er på det offentlige område i høj grad blevet problematiseret af lærernes fagforening. Der tales om pressede arbejdsvilkår og mistrivsel. Det er heldigvis ikke forhold, der genkendes i helt samme grad på det private område, selvom arbejdstidens skæve placering hen over et skoleår kan give udfordringer. Trivsel og arbejdsmiljø skal tages alvorligt, men

aftale
forståelse

der opleves ingen overenskomstmæssige forhindringer i relation til dette.

Der har været forholdsvis roligt omkring lønforholdene for gymnasielærerne. Dog er der også her nogle gamle centralt aftalte løntillægsstrukturer, som er uhensigtsmæssige. Dette ser vi gerne ændret ved forhandlingerne.

Rektorer

Et område, der har været præget af vanskeligheder, vedrører lønfastsættelse og aftaler for rektorer ved de private gymnasiale uddannelser. Lønindplaceringen af rektorerne har ikke altid taget højde for, at rektor ligeledes kan være øverste leder for en større grundskole og dermed en kompleks organisation, der ikke blot involverer en gymnasieafdeling. Der kan derfor være en uforholdsmæssig lønforskel imellem en rektor ved et offentligt gymnasium og en rektor ved et privat gymnasium. Dette giver også udfordringer ifm. besættelse af stillinger. Problemstillingen er primært administrativ og søges løbende løst i samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriet, der har den formelle kompetence til at fastsætte det lønspænd, hvor indenfor en rektors løn kan forhandles. Men der opleves frustrationer på det enkelte gymnasium, når ministeriets grundlag for lønfastsættelse ikke er tilstrækkeligt gennemskueligt.

Pædagoger, teknisk personale og kontorpersonale

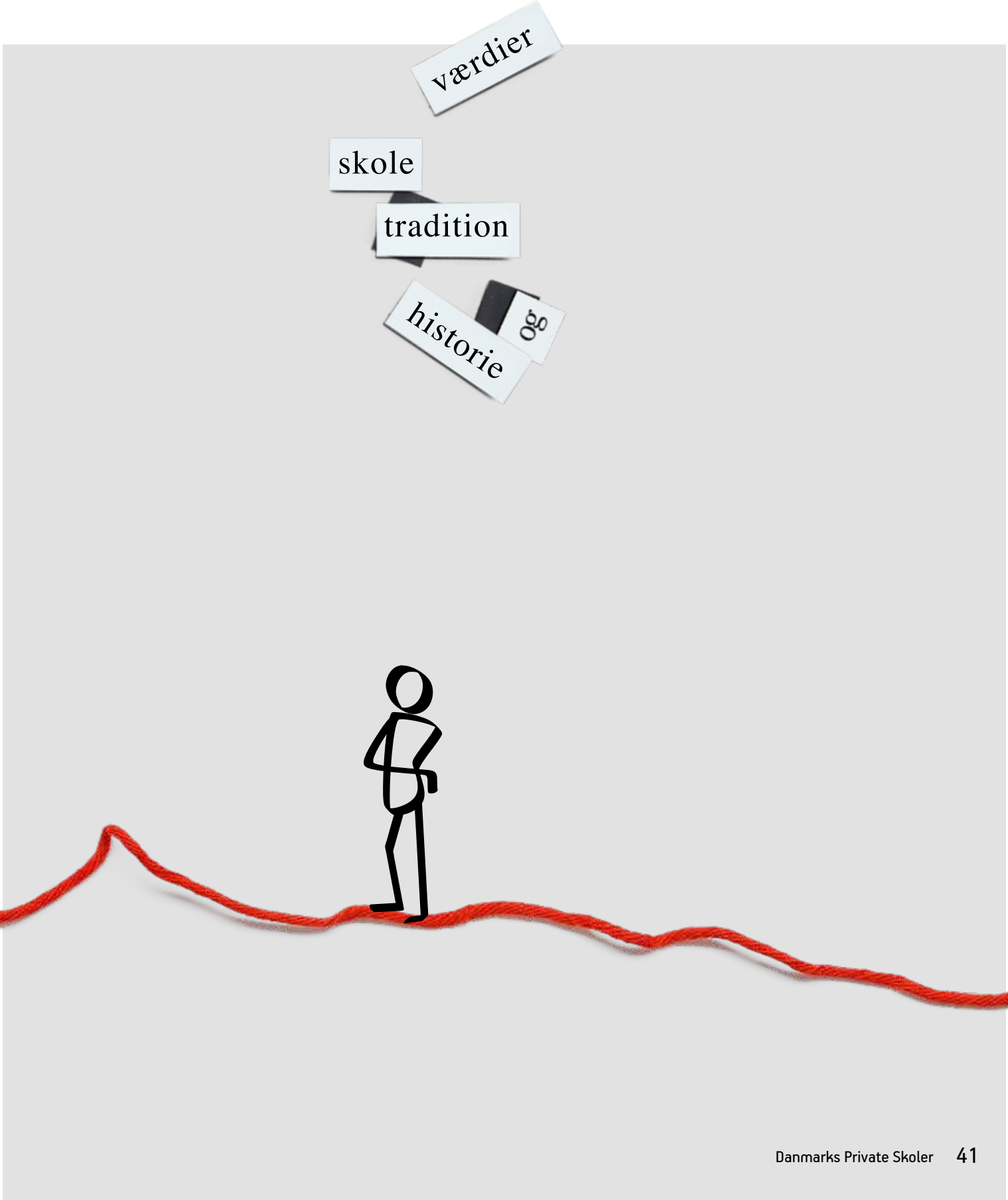
Danmarks Private Skoler indgår i et forhandlingsfællesskab, kaldet Aftaleenheden, sammen med de øvrige skoleforeninger. Her er vi direkte forhandlingspart i tre overenskomster med hhv. BUPL, 3F og HK. Disse overenskomster og forhandlinger tager altid udgangspunkt i den samme økonomiske ramme, som er aftalt på det statslige område. Herudfra forhandles så forbedringer i forhold til løn- og pensionsområdet og i forhold til de øvrige ansættelsesmæssige vilkår.

Et gennemgående træk ved de tre overenskomstområder, hvor vi er direkte indblandet, er, at konfliktniveauet er lavt parterne imellem. Det giver stor værdi for forhandlingerne, at parterne om bordet har direkte relationer til såvel skolerne som de medarbejdere, forhandlingerne vedrører. Der er en stor viden om praksis og hvilke forhold, der gælder.

Som altid søger vi i overenskomstforhandlinger at opnå forenklinger, hvor det er muligt. Det er vores vedvarende mål, at overenskomsterne rammer matcher virkeligheden på skolerne. Derudover er det et mål, at de forskellige overenskomster bygger på nogle grundlæggende fælles træk og regler, selvom der er tale om forskellige personaleområder. Af hensyn til skolernes administration er det vigtigt, at aftalerne er så overskuelige som mulige.

Friheden

Hvorfor findes der frie og private skoler i Danmark? Det burde alle, der er knyttet til den danske skole- og uddannelsesverden, og alle, der har en mening om den og udtaler sig om den, i princippet kunne forklare.

Hvorfor er skoletraditionen værd at forsvare? Det bør alle vi, der er arbejder for og med de frie og private skoler kunne fortælle, uanset hvornår vi bliver spurgt.

Der er noget, der tyder på, at foreningen og sektoren inden for de seneste par år til en vis grad er lykkedes med at styrke kendskabet til den frie og private skoletradition. Tydeligst blev det nok under valgkampen i 2019, hvor partierne på tværs udtrykte opbakning til den frie skolesektor, bl.a. med begrundelse i skoleformens historie og de grundlæggende frihedsrettigheder. Der ligger fortsat en stor opgave for foreningen, sektoren og den enkelte frie og private skole i at få forankret

kendskabet til traditionen og eksistensberettigelsen hos politikere, embedsfolk, meningsdannere og journalister, hos den brede befolkning – og hos aktørerne på den enkelte skole.

Traditionen og historien

Foreningens ældste medlemsskole er helt fra 1565, men de private skolars historiske begyndelse regnes ofte fra slutningen af 1700-tallet. Det er oprettelsen af de første private realskoler, der tilskrives at være begyndelsen til den skoletradition, der stadigt er stærke spor efter på mange af foreningens medlemsskoler. Skolerne blev dengang oprettet, for at børn og unge kunne få en undervisning, der sigtede på kvalifikationer til moderne erhverv. Derfor underviste skolerne bl.a. i matematik, fysik, naturhistorie og fremmedsprog – de såkaldte reale fag, hvilket ikke skete i den offentlige skole på daværende tidspunkt. Det var også på daværende tidspunkt, at der blev skabt private skoletilbud for piger og unge kvinder, så de også kunne få et uddannelsesforløb, der var sammenligneligt med drengenes.

Som det ofte er tilfældet – i en nutidig kontekst – når en ny fri og privatskole ser dagens lys, så er det forældre eller pædagogiske ildsjæle, der står bag initiativet. Det gjorde sig også gældende i forbindelse med de første private realskoler. Initiativtagerne havde en særlig idé om, hvilken skole, der var skolen til tiden – og skolen til fremtiden.

Skolefriheden

At forældre havde og har ret til at give deres børn en undervisning, der svarer til deres syn på den gode skole blev grundlovsfæstet i midten af 1800-tallet, hvor ”undervisningspligten” erstattede ”skolepligten”. Heri lå og ligger flertallets anerkendelse af mindretalsretten og forældreretten. Den frie og private skole er forældrenes skole.

Den værdimæssige, holdningsbaserede og pædagogiske frihed, altså forældrenes frihed til at vælge, hvordan deres børns opdragelse og undervisning skal foregå (også selv om disse opfattelser

eventuelt står i modsætning til flertallets), parret med et statsligt økonomisk tilskud, er en anerkendelse af de grundlæggende frihedsrettigheder, som grundloven fastsætter.

Værdierne

Den værdimæssige, holdningsbaserede og pædagogiske frihed, som er grundlaget for de frie og private skolars virke, fortjener at stå stærkt og tydeligt. Det er herved, at den enkelte frie og private skole viser, at den netop er denne skole. Skolen har ret til at være anderledes. Det er samtidig dens eksistensberettigelse at være anderledes. Ved at udleve værdierne differentierer skolen sig fra andre skoler. At ”stå stærkt på værdier” handler ikke kun om det indbyggede budskab i værdierne om at ville noget godt, selv om budskabet i sig selv ikke kan anfægtes. Det handler også om, hvordan de gode hensigter tydeligt afspejles i skolens praksis.

Bruger vi friheden klogt?

De frie og private skoler står stærkt i kraft af den anerkendelse, der heldigvis er af skoleformen. Vi trænger måske til en gang imellem at minde hinanden om, hvad der var det fælles ærinde, da det hele startede. Hvad ville man? Det gælder både i forhold til den frie skolesektor generelt, men også hos den enkelte frie og private skole. Hvad er det, vi får ud af at være frie og private? Bruger vi friheden klogt? Udnytter vi den frihed, vi har? Eller lever vi alene på en fortælling om, at vi en lidt ”bedre” version af den offentlige skole? Det er ikke – hverken set i et historisk eller nutidigt perspektiv – godt nok.

Vi må ”op på ølkassen” og legitimere vores eksistens. Vi må fortælle om, hvordan den idé, der var grundlaget for sektoren, og for den enkelte skoles oprettelse, fortsat leves og udlever i kraft af friheden.

Skolen til fremtiden

Et tidligere "slogan" for de private skoler var "Tidens skole – Skole til tiden". Det vil de fleste frie og private skoler også kunne stå inde for i dag. Er de også skoler til fremtiden?

De frie og private skoler har friere rammer til at levere en skole med den dannelse og uddannelse, som eleverne i fremtiden vil få brug for.

Historien og traditionerne er helt afgørende pejlemærker for mange frie og private skoler. Gentagelse og det velafprøvede har stor værdi. En del af skoleformens "tradition" handler – finurligt nok – om det at skue fremad. Vores skoleform har stærke rødder og heri en tradition for – med rettidig omhu – at navigere efter samfundets behov i relation til den dannelse og uddannelse, som eleverne skal have for at få de bedste muligheder i deres liv og arbejdsliv i en nærtstående fremtid.

De første private realskoler blev oprettet for, at børn og unge kunne få en undervisning, der sigtede på kvalifikationer til moderne erhverv. Som på andre skoler undervistes der naturligvis i fag som dansk, skrivning, regning, historie og religion, men i langt højere grad, end man gjorde og kunne i de offentlige skoler, blev der satset på bl.a. matematik, fysik, naturhistorie og fremmedsprog. Man underviste også i f.eks. varekundskab, fabriksvæsen og teknologiske emner. Det var datidens skole til tiden, og via dens fremsynethed – skolen til fremtiden.

I fokus

82% af foreningens grundskoler og 77% af foreningens gymnasiale skoler har i løbet af de seneste tre år lavet konkrete ændringer i skolens undervisning og praksis med baggrund i perspektiver på den dannelse og uddannelse, som eleverne bør have for at klare sig i samfundet i en nærtstående fremtid.

Der er temaer og fag, der, med ovenstående perspektiv, meningsfuldt har fået særlig opmærksomhed på medlems-skolerne inden for de seneste år.

Kreativitet og innovation, altså design-tænkning, er og bliver en vigtig færdighed, der bl.a. indebærer at kunne stille spørgsmål til, hvordan en given løsning vil virke i en given kontekst i forhold til specifikke brugere. 80% af foreningens grundskoler og 85% af foreningens gymnasiale skoler har fokus på innovation og idéudvikling, sådan at det faktisk afspejles i skolernes konkrete undervisning.

69% af foreningens grundskoler har fokus på STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering og Math), der anses som centrale. På foreningens gymnasiale skoler har også godt 62% fokus på STEM-kompetencer, sådan at det afspejles i det konkrete undervisningstilbud.

Den teknologiske udvikling har betydning for skolernes tilbud. Computere er i stand til at klare job, som det før blev antaget, at kun mennesker kunne udføre.

Automatisering af vidensarbejde, brugen af computere til at udføre opgaver, der er afhængige af komplekse analyser, subtile vurderinger og kreativ problemløsning, er en realitet. Men automatisering kræver stadig mennesker, der kan beslutte, styre og programmere.

Fremtiden stiller krav om teknologiske og digitale kompetencer i bred forstand. F.eks. kompetencer til kritisk tænkning for at kunne forholde sig til bl.a. data, datamængder og brug af algoritmer. Skolen har en opgave i at sætte børn og unge i stand til at forholde sig kritisk til teknologi. Jo lettere det bliver at designe omverdenen, jo mere fokus får også visse etiske og moralske dilemmaer. 71% af foreningens grundskoler og 54% af foreningens gymnasiale skoler har fokus på teknologiforståelse og teknologietik, så det konkret afspejles i skolernes praksis.

Samarbejdet med andre, også over kulturelle og sproglige skel, er en afgørende evne. Forståelsen af en global verden og de mange forskellige kulturer – og ikke mindst evnen til at kunne begå

sig på fremmedsprog på et højt niveau – er og bliver af stor betydning. Desværre ser man generelt en faldende interesse for sprogfagene samt faldende sprogfagskompetencer i Danmark. Det er ikke bare et problem for det enkelte individ, for uddannelserne og virksomhederne, det er et problem for samfundet.

Over 70% af foreningens medlemsskoler markerer, at de har fokus på det at kunne samarbejde med andre på tværs af sproglige og kulturelle skel.

Hvad skal skolen være katalysator for?

Når vi taler om "skolen til fremtiden" er det interessant at drøfte, hvad det er vi tænker, at skolen skal være katalysator for. Traditionelt er der stort fokus på viden og færdigheder i skolesammenhæng f.eks. i forhold til fagenes mål.

Hvis man læser forskellige rapporter og syn på kompetencer til fremtidens arbejdsmarked, kan man observere en form for bevægelse. Viden i traditionel forstand tillægges ikke så megen værdi. Adgangen til viden er større end nogensinde. Der kommer hele tiden ny viden.

Der er til gængæld behov for at lære og lære nyt og aflære det gamle.

Der er større fokus på kernefærdigheder til at løse "hverdagsopgaver", f.eks. læsefærdigheder, regnefærdigheder, videnskabelige færdigheder, IT-færdigheder, finansielle færdigheder og kulturelle færdigheder. Der er større fokus på kompetencer til at løse komplekse udfordringer, f.eks. kritisk tænkning, problemløsning, kreativitet, kommunikation og samarbejde. Desuden er der større fokus på personlige egenskaber eller kvaliteter, såsom nysgerrighed, initiativ, vedholdenhed, tilpasningsevne, lederskab, social forståelse og kulturel forståelse.

Hvis man anerkender disse færdigheder, kompetencer og egenskaber som væsentlige bliver den næste spændende dialog, hvilken betydning det har for skolen og for dannelsen og uddannelsen af eleverne?

Hvordan skal der så arbejdes med de obligatoriske fag? Er der andre fag eller emner end de obligatoriske, der også bør prioriteres? Er der andre kompetencer

end de traditionelt faglige, der skal fokuseres på i skolens undervisning? Af andre spændende spørgsmål, der opstår, er også; hvad er underviserens rolle? Er den under forandring? Og hvordan forholder man sig overhovedet til undervisningsmaterialer i en verden med grænseløs viden? Sådan kunne man blive ved.

Det helt grundlæggende spørgsmål er, om skolen har eller kan etablere konkrete aktiviteter og indsatser, der gør, at skolen udvikles, så den forbereder eleverne til fremtiden?

De frie og private skoler har fortsat, qua de friere rammer, en enestående mulighed for at gøre det, som de altid har gjort; levere en skole med den uddannelse, som eleverne i fremtiden vil få brug for.

Skolen kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved rettidigt at tage bestik af, om den stadig er "Tidens skole – skole til tiden" og tillige "skolen til fremtiden".

Politiske stramninger

Vi er bekymrede for udviklingen og for, at de frie og private skoler bliver genstand for politiske aftaler om yderligere stramninger, der begrænser skolernes virke.

Over de seneste år er der, via politiske beslutninger, sket en række stramninger, der gør det langt sværere at være fri og privat skole i Danmark. Dette er bl.a. sket på baggrund af en række kritiske sager ved skoler. Foreningen har derfor, til en vis udstrækning, hilst stramningerne velkommen. Vi har dog også påpeget og advaret mod en række problemstillinger og følgevirkninger. Det gælder bl.a. i forhold til reglerne for modtagelse af donationer.

I 2019 indførtes et totalforbud mod anonyme donationer og et direkte forbud mod donationer på over 20.000 kroner fra lande uden for EU/EØS. Dog med den kattelem, at ministeriet kunne give dispensation til donationer fra lande udenfor EU/EØS. Formålet var eksplicit at afskære udemokratiske donoreres mulighed for at påvirke skolerne.

Vi er tilhængere af en gennemsigtighed og åbenhed om skolernes økonomiske forhold, men et egentligt donationsforbud er urimeligt og har ikke den tilsigtede effekt.

Donationsforbud med utilsigtede effekter
I forbindelse med donationsforbuddet fra lande udenfor EU/EØS er en række skoler kommet i vanskeligheder. En sag ved en medlemsskole illustrerer nogle af problematikkerne. Skolen, der er international, har i en årrække modtaget

en årlig donation fra den amerikanske stats udenrigsministerium. Man kunne forvente, at det ville være uproblematisk at få en dispensation til denne donation fra Børne- og Undervisningsministeriet. Men det var det ikke. Skolen måtte igen-nem adskillelige korrespondancer med ministeriet, hvor den skulle redegøre for, at den var uafhængig af den amerikanske stat, ligesom skolen i processen blev bedt om at svare på, om donator (altså den amerikanske stat) går ind for antidemokratiske principper og værdier. I sig selv et interessant spørgsmål – men paradoksalt – og noget vanskeligt for en dansk fri og privat skole at besvare. Efter et længere sagsarbejde modtog skolen dog dispensationen fra ministeriet og kan igen i år modtage donationer fra den amerikanske stat.

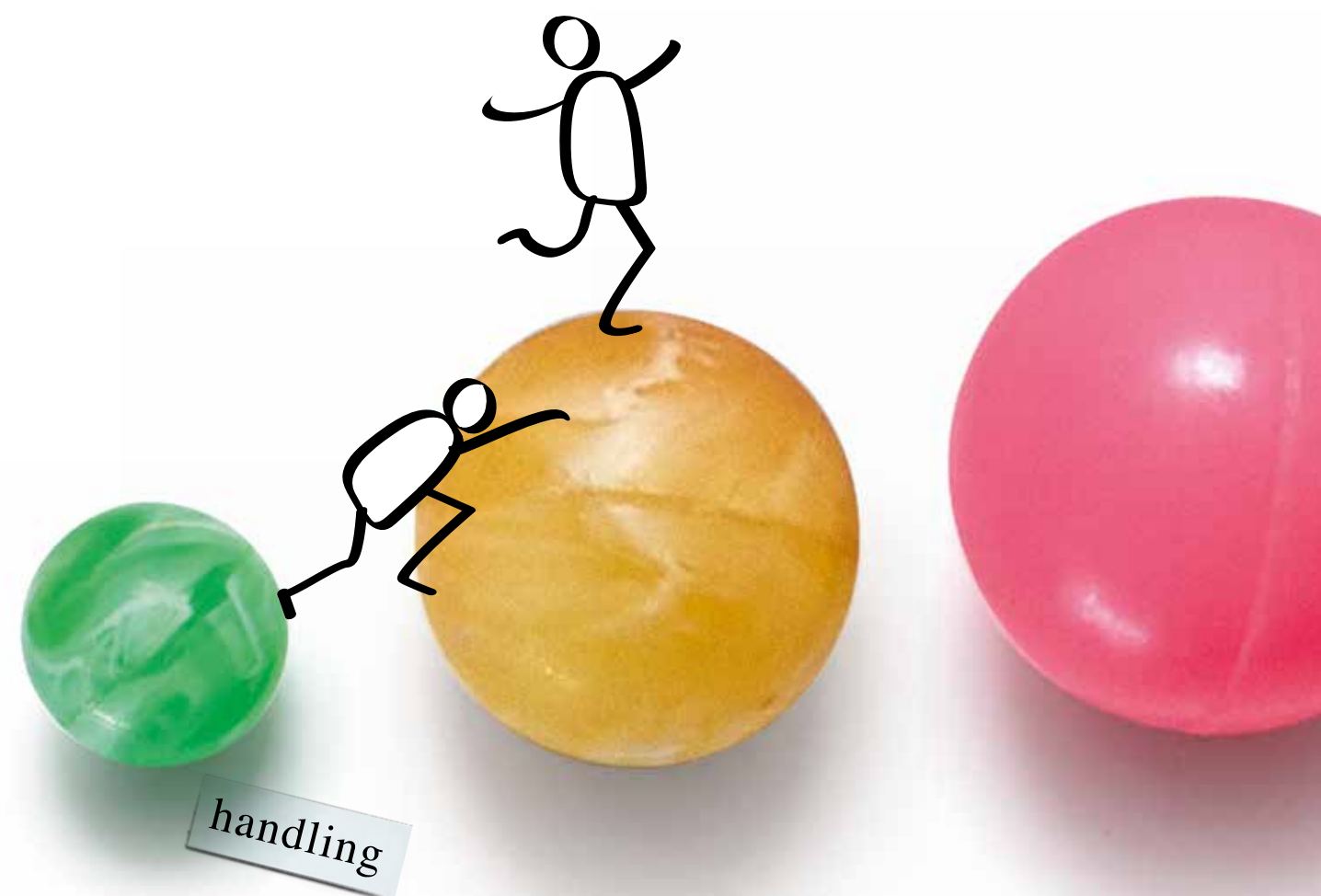
Er den holdningsbaserede skole i fare?

En fri og privat skole skal med nyere regler ikke mere blot anmeldes, den skal godkendes, ligesom også initiativtagerne til den nye skole skal godkendes. Skoler, der ikke arbejder indenfor frihed og folkestyrekravet, og ikke uddanner og danner børn og unge til at leve i et samfund som det danske med demokrati og ligestilling, skal ikke anerkendes af staten. Det er foreningen enig i. Det er dog foreningens opfattelse, at frihedsgraderne for de frie og private skoler er indskrænket væsentligt, og at der er risiko for, at en række skoleinitiativer, som tidligere blev anset for legitime, fremover bliver betragtet som problematiske. Med indførelsen af en egentlig ministeriel godkendelse af nye skoleinitiativer er vi nu i en situation, hvor staten faktisk skal vurdere en skoles værdi- og holdningsmæssige indhold, og om dette kan godkendes. Staten vurderer

altså ikke handlinger, men holdninger. Dette er ikke sket tidligere og er et nybrud, som vi er nervøse ved.

Vi er bekymrede for udviklingen fremover. Vi kan frygte, at skiftende politiske flertal vil vanskeliggøre, eller direkte forbyde, skoler, der udspringer af pædagogiske eller politiske ideer, som ikke anses for politisk anerkendelsesværdige. Eller at der kommer forbud mod f.eks. skoler, der oprettes på et selv udogmatisk religiøst grundlag. Der er allerede nu politiske kræfter på Christiansborg, der i en anti-religiøs ideologi helt ønsker at forbyde ethvert religiøst islæt i den frie og private skole. Herved umuliggøres én af de væsentligste pointer med frie og private skoler, nemlig forældre og elevers ret til et holdningsbaseret undervisningstilbud, også selv om dette tilbud er i opposition til den offentlige skole og det politiske flertal.

Det er kernen i de frie og private skolars historiske og grundlovssikrede grundlag og berettigelse, at der kan eksistere skoler, der bygger på et mindretals holdninger og værdisæt. Dette er et kendetegn ved det danske demokrati og udtryk for et samfunds demokratiske overskud. Frie og private skoler er med til at sikre grundlæggende frihedsrettigheder, som er fastlagt i den danske grundlov; religionsfrihed, personlig frihed, ytringsfrihed og retten til holdningsbaseret undervisning; forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden.

Elevfordeling. Balancegang mellem modsatrettede hensyn

Forældrene og de unges frihed til at vælge, hvor den gymnasiale uddannelse skal tages, er under pres. Forslag til elevfordeling afføder tanker om, hvordan man hindrer tilstrømning til de private gymnasiale uddannelser.

Siden slutningen af 1800-tallet har danskerne i stadigt stigende grad søgt fra landet mod byerne. Urbanisering er også en global tendens. I 2007 oversteg på verdensplan andelen af folk, der bor i byer, andelen af folk, der bor på landet. Inden for de næste 50 år forventes 70% af verdens befolkning af bo i byer. Bevægelsen mod byerne er ikke noget, man lige stopper. Heller ikke i Danmark. Der er mange beæggrunde for at søge mod byerne.

Unge søger mod de større byer

Det er ikke et nyt og overraskende fænomen, at unge søger mod de større byer. Når grundskolen er afsluttet, søger de unge mod byernes ungdomsuddannelser. Specielt de gymnasiale uddannelser har oplevet et meget stort ryk i søgningen til de større gymnasier i byerne, mens det har været svært at fastholde elevtallet i de tyndt befolkede områder. De unge er parate til at øge deres transporttid betragteligt med henblik på at blive optaget på et ønsket gymnasium beliggende i en større by.

Årsagen til væksten på de større bygymnasier skal også findes i det faktum, at de, siden de blev offentlige selvejende institutioner, har haft mulighed for at udvide deres kapacitet. De store gymnasier er derfor blevet endnu større. Samtidig har gymnasierne oplevet, at ansøgerfeltet er blevet opdelt i etniske grupperinger.

Anbefalinger til elevfordelingen

Den tidligere regering nedsatte en ekspertgruppe, hvis formål var at fremkomme med anbefalinger til, hvorledes udfordringerne med elevfordelingen på gymnasierne kunne løses. En balancegang mellem modsatrettede hensyn: De unges frie valg af gymnasial retning og konkret uddannelsessted; en bred uddannelsesdækning (også i udkantsområder); en balanceret elevsammensætning; og reglernes gennemskuelighed.

Der er foretaget en indledende juridisk vurdering i forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det er her vurderet, at herkomst ikke kan anvendes som fordelingskriterium.

Det er ekspertgruppens vurdering, at elevfordelingsmodeller, som er egnet

til at afhjælpe udfordringer for udkantsgymnasier og til at sikre en mere mangfoldig elevsammensætning, i større eller mindre grad vil begrænse elevernes frie valg. Dette skal imidlertid ses i lyset af, at elever også i dag kan blive begrænset i deres frie valg, da elever kan ønske frit, men ikke frit vælge et gymnasialt uddannelsessted i det tilfælde, at det er overansøgt.

Ekspertgruppen er fremkommet med fire forskellige løsningsmodeller, men peger på en såkaldt klyngemodell: Der fastsættes først og fremmest separate klynger for hver af de gymnasiale uddannelser, så en klynge udelukkende består af stx-, hhx-, htx- eller hf-afdelinger. Klyngemodellen tager dernæst udgangspunkt i etablering af klynger bestående af tre eller flere konkrete gymnasiale uddannelsesinstitutioner. De skal kunne sammensættes af institutioner, som går på tværs af de eksisterende fordelingsudvalg og på tværs af regioner. Klyngerne etableres i hele landet, og alle offentlige gymnasiale uddannelsesinstitutioner indgår i en klynge. Klyngen får fastsat et geografisk område/distrikt, så det forventede antal elever i klyngen og den samlede kapacitet på afdelingerne i klyngen stemmer overens.

Efter ekspertgruppens opfattelse balancerer Klyngemodellen bedst de hensyn, som ekspertgruppen har lagt vægt på. Ekspertgruppen vurderer, at klyngemodellen både er egnet til at løse udfordringer med udkantsproblemstillinger og udfordringer med elevsammensætningen. Modellen giver samtidig eleverne mulighed for at ønske, hvilket gymnasium de gerne vil optages på, og der tages i størst muligt omfang hensyn til elevernes ønsker. Elevernes ønsker må dog vige i det omfang, det er nødvendigt for at skabe en blandet elevsammensætning mellem afdelingerne i klyngerne baseret på elevernes faglige niveau fra folkeskolens afgangseksamen. Klyngemodellen har endvidere, ifølge ekspertgruppen, den fordel, at elevfordelingsmekanismen kun sættes i kraft de steder i landet, hvor elevsammensætningen giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer.

Det frie valg udfordret

Den politiske modtagelse af anbefalingerne har været delte. Nogle partier ønsker at fastholde elevernes frie valg, mens andre går stærkt ind for en af de andre modeller, nemlig distriktsmodellen, der i lighed med folkeskolernes skoledistrikter anviser et bestemt gymnasium ud fra de unges bopæl. Under alle omstændigheder, så bliver det frie valg udfordret.

De private gymnasiale uddannelser bør ikke direkte blive påvirket af den løsning, der findes for de offentlige selvejende gymnasier, dog har de private været inddraget i debatten, primært da nogle frygter, at elevfordelingsreglerne vil medføre en øget tilstrømning af elever til de private gymnasier, og at der vil være grobund for at etablere flere private gymnasier.

Opgaven med elevfordelingen til de gymnasiale uddannelser er endnu ikke løst fra politisk side, og foreløbigt er de nuværende regler forlænget til også at omfatte den kommende elevfordeling i 2021.

Fokus på rettigheder og konventioner

Vi skal være opmærksomme på, at rettigheder og konventioner ikke bare opfattes som noget, vi skal have fokus på af pligt, men noget vi skal, fordi det giver mening og harmonerer med vores værdier om samfundsansvar og den frihed, der er grundlaget for vores eksistens og skoletradition.

Har skolen aktiviteter og indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle? Selvfølgelig har den det, når man spørger ind. Men hvor bevidst arbejdes der med det? Og i forhold til hvilke målgrupper? Skolens fokus på rettigheder og konventioner kan i bund og grund sige noget om dens samfundsansvarlige identitet.

Hvad taler vi om, når vi taler om "rettigheder og konventioner"? Hvad er de grundlæggende holdepunkter og pejlemærker? For det første er det Danmarks grundlov, der sikrer en række basale friheds- og menneskerettigheder, f.eks. personlig frihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed m.v. For det andet er det Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der har været en del af dansk ret siden 1992 og som bl.a. indeholder retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Desuden er det de FN-konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har ratificeret, f.eks. konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder,

konventionen om barnets rettigheder og konventionen om rettigheder for personer med handicap.

Et helt grundlæggende holdepunkt og pejlemærke, når det kommer til fokus på rettigheder og konventioner, er desuden "Frihed og folkestyreparagraffen", der er en del af de frie og private grundskoler og gymnasiale uddannelsers hoved-lovgivning. Lad os vende tilbage til den senere.

Hvem taler vi om?

Hvem taler vi om, når vi taler om skolens fokus på rettigheder og konventioner? Vi kan have en tilbøjelighed til at fokusere på temaerne i relation til kerneydelsen og skolens elever. Men der skal et bredere perspektiv på. Når vi taler om rettigheder og konventioner, handler det om hele skolens virke og alle dens aktører: Bestyrelsen, ledelsen, medarbejderne, forældrene og eleverne. Desuden rækker "skolens virke" længere end til skoleporten.

Elevernes indflydelse

Når det kommer til elevernes strukturelle indflydelse og medbestemmelse, er der synligt fokus på dette på foreningens medlemsskoler. På hele 99% af foreningens grundskoler har eleverne etableret et eller flere elevråd. På de gymnasiale skoler er det 100%, men her er det også en "skal-paragraf". Grundskolernes elever har ret til efter egen bestemmelse at danne elevråd eller på anden demokratisk måde varetage deres fælles interesser

vedrørende skolen, og skolens leder er forpligtet til at opfordre dem hertil, hvis de ikke benytter denne ret. Skolens leder kan opfordre eleverne til at vælge en bestemt demokratisk måde, som stemmer overens med skolens overbevisning, men skal med passende mellemrum tage op med eleverne, hvilken demokratisk måde de ønsker. Det er en interessant observation, at 43% af grundskolerne også har andre strukturer end elevrådet, hvor eleverne på demokratisk vis kan varetage fællesinteresser.

Et uundgåeligt fikspunkt

Undervisningen kan betegnes som en af skolens mest centrale kerneydelser. Derfor er undervisningen også et væsentligt fikspunkt, når man taler om skolens fokus på rettigheder og konventioner. Der er her viden, kunnen, indsigt og forståelse fremmes. Undervisningen skaber rum for at øge elevernes viden om demokrati, styreform og rettigheder, men den fungerer også som et dannende fællesskab, hvor eleverne lærer om forskellighed, solidaritet, selvbestemmelse og medbestemmelse. En del af tilrettelæggelsen af undervisningen handler om, hvordan man involverer eller inddrager eleverne. Det er motiverende for eleverne at blive inddraget. Det har betydning for både trivsel, det faglige niveau og den demokratiske dannelse. At inddrage eleverne og give medindflydelse er med til at skabe aktive deltagere både i undervisningen, men også i samfundet generelt. Inddragelse stiller dog krav til

både eleverne selv, lærerne og skolens ledelse. Inddragelse kræver seriøsitet og engagement fra alle parter.

Adfærd, aktiviteter, strategier og politik

Skolens elever og skolens undervisning er en del af skolens fokus i forhold til rettigheder og konventioner, men kun en andel. Man skal i princippet kunne aflæse skolens fokus på rettigheder og konventioner i både adfærd, aktiviteter, strategier og politik. Skolens fokus kan måske aflæses direkte eller indirekte i noget så grundlæggende som skolens formål og værdisæt. Det kan i hvert fald aflæses i skolens aktiviteter ud over undervisningen, f.eks. i måden man organiserer sig, mødes og tager beslutninger, eller i måden man behandler hinanden på, både formelt via skolens interne skrevne regler eller mere uformelt som en del af skolens normer og kultur. Det kan også i høj grad aflæses i måden, som skolens interagerer med det øvrige samfund.

Blinde vinkler

På 77% af de gymnasiale medlemsskoler har man på bestyrelses- og ledelsesniveau, inden for de seneste tre år, overordnet drøftet skolens rammer for indflydelse, forhandling og ligeværdig samtale i relation til demokratiske principper. Det samme gælder for 73% af grundskolerne.

Når man spørger ind til konkrete ændringer i skolernes praksis og skolernes drøftelser af mere specifikke temaer, som

f.eks. "diskrimination" eller "formelle og uformelle hindringer af ligestilling" har det optaget knapt så meget båndbredde. Over halvdelen af medlemsskolerne – både grundskolerne og de gymnasiale skoler – har f.eks. ikke drøftet skolens hindringer for at stille forskellige grupper lige. Der skal i ny og næ sættes lys på konkrete emner for at opdage "de blinde vinkler".

Artikel 12 i Børnekonventionen kan ikke påstås at være "en blind vinkel" på de frie og private skoler. Det, i en årrække, stærke fokus på barnets rettighed til at ytre dets synspunkter, når der skal træffes beslutninger af større betydning for det, betyder, at 89% af foreningens grundskoler og 85% af foreningens gymnasiale skoler har faste procedurer for, hvordan den sikrer inddragelse af børn og unge i forbindelse med ophør af samarbejde (udskrivninger).

Omdrejningspunktet

Tilbage til frihed og folkestyreparagraffen: Lov om friskoler og private grundskoler §1, stk. 2 og Lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser §1.a. Paragraffen har inden for de seneste mange år været omdrejningspunktet for rammesætning og styring af den frie skolesektor. Måske derfor er det svært at tale om den i et positivt lys. Det er så ærgerligt. For frihed- og folkestyreparagraffen opsummerer i virkeligheden på fineste vis, hvad det er, vi skal være opmærksomme på, når fokus på rettigheder og konventioner ikke bare

opfattes som noget, vi skal af pligt, men noget vi skal, fordi det giver mening og harmonerer med vores værdier, idet den siger:

Skolen skal i hele dens virke forberede, udvikle, styrke, give kendskab til, have respekt for:

- Et samfund som det danske med frihed og folkestyre: Det danske folkestyre; demokrati; grundloven
- Elevernes demokratiske dannelse: Deltagelse i demokratiske processer; selvbestemmelse, medbestemmelse; at kunne sætte sig i andres sted
- Grundlæggende friheds- og menneskerettigheder: Frihedsparagraffer (grundloven / menneskerettighederne); ratificerede konventioner
- Ligestilling (mellem kønnene): At stille forskellige grupper lige

Har vi, eller kan vi, som skole etablere konkrete aktiviteter og indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle? Skolen kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved at have fokus på rettigheder og konventioner.

Økonomisk tilskud

kobling

procent

f

1

Den værdimæssige, holdningsbaserede og pædagogiske frihed, altså forældrenes frihed til at vælge, hvordan deres børns opdragelse og undervisning skal foregå, parret med et statsligt økonomisk tilskud, er en anerkendelse af de grundlæggende frihedsrettigheder, som grundloven fastsætter.

Gennem efterhånden mange år har et af foreningens største politiske ønsker været, at de frie og private grundskolers økonomi blev stabiliseret, altså at der kunne etableres en tværpolitisk enighed om at fastsætte koblingsprocenten på et niveau, der både er rimeligt og retfærdigt. Foreningen har gennem de seneste år agiteret for, at et rimeligt niveau er 75% af den gennemsnitlige udgift til en folkeskoleelev. En stabilisering vil medføre, at skolerne får mulighed for at budgettere for mere end et år ad gangen.

Forslag om nedsættelse af koblingsprocenten

Med den nuværende regering ser opfyldelsen af dette ønske ud til at have lange udsigter. I forbindelse med efterårets (2019) forhandlinger om Finanslov 2020, kom de frie grundskolers økonomi endnu engang i fokus.

Regeringens forslag indeholdt en generel nedsættelse af statstilskuddet fra 76% til 71%. Måske var det ikke overraskende, idet samme ideologiske markering allerede var meddelt under valgkampen. Så forslaget var sikkert udelukkende en opfølgning på de løfter, Socialdemokratiet havde givet, inden de dannede regering, og derfor nødvendigvis måtte forsøge at indfri. Der blev argumenteret bredt, bl.a. fremkom ministeren med den påstand,

at de frie og private skoler var overbetalte, idet de kunne fremvise overskud på deres regnskaber. Det er korrekt, at langt de fleste skoler har overskud, men det er også en nødvendighed, idet skolerne selv står for alle vedligeholdelsesarbejder og renoveringer. Samtidig er det nødvendigt at have en vis buffer, hvis skolen planlægger nybygning eller større investeringer, idet bankerne fordrer en medfinansiering ved lånoptag. Derudover er der den konstante usikkerhed om statstilskuddets størrelse, og ministeriet anbefaler selv, at skolernes overskudsgrad bør ligge mellem 2 og 3%.

Danmarks Private Skoler udførte sammen med de øvrige skoleforeninger en større påvirkningsindsats overfor specielt de partier, der dannede grundlaget for Regeringen. De samme partier havde under valgkampen givet udtryk for, at en nedsættelse af koblingsprocenten ikke var med i deres prioriteringer.

Støttepartierne holdt ord – forslaget fik ikke opbakning fra andre partier end Socialdemokratiet, hvorfor det – heldigvis – meget tidligt i forhandlingsforløbet blev fjernet. Alle i den frie skoleverden kunne ånde lettet op, koblingsprocenten forblev på de nuværende 76%.

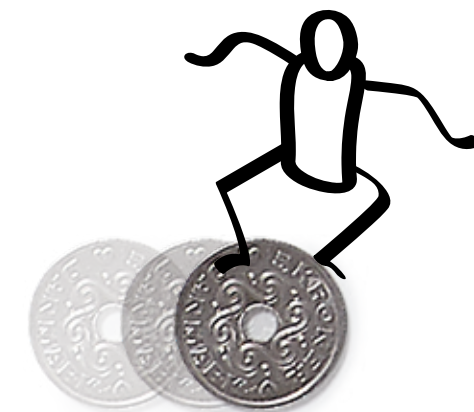
Den reelle koblingsprocent

En analyse, som foreningen i forbindelse med folketingsvalget fik udarbejdet, viser, at nok er koblingsprocenten 76 på grundskolerne, men det er et gennemsnit. Meget få skoler modtager præcis 76% af den gennemsnitlige udgift i folkeskolerne. Analysen viser, at der er meget stor forskel på tilskuddet til store og små skoler. Skolerne modtager mellem 67% og 108%, det foreningen har benævnt "den reelle koblingsprocent".

Det er rimeligt og retfærdigt, at der er forskel på det reelle statstilskud til de enkelte skoler. Stordrift og varetagelse af elevgrupper med specielle vilkår giver differentierede økonomiske muligheder, hvilket også bør afspejle sig i tilskuddets størrelse. Det er vigtigt for den frie skolesektor, at det er muligt at drive frie og private skoler overalt i landet, også hvor der ikke er samme elevgrundlag, som i de store byer. Det skal derfor være muligt at etablere og drive såvel store som mindre skoler, skoler i byerne og skoler i tyndt befolkede områder, kort sagt så skal alle forældre, børn og unge have mulighed for et frit skolevalg, der også indebærer muligheden for at vælge en fri grundskole.

Det frie skolevalg er i forvejen udfordret, bl.a. som følge af nedlæggelser af mange folkeskoler i de små samfund. Vi mener fortsat, det er mærkværdigt, at politikerne på Christiansborg værner om de tyndt befolkede områder, samtidig med, at de lokale kommunalpolitikere nedlægger de små folkeskoler, og dermed de mindre samfund.

Det er ikke den frie skoleverdens opgave at sikre de mindre samfund, men at udgøre et værdimæssigt alternativ til den offentlige skole. Statstilskuddet bør derfor også fordeles mellem alle de frie grundskoler efter en rimelig fordelingsnøgle. Vi vil dog stille spørgsmål ved, om de nuværende store forskelle på tilskuddet til skolerne er rimelige – også når det lokale kommunale udgiftsniveau og størrelsen af forældrebetalingen tages i betragtning.

Tilskud til gymnasiale uddannelser
Finanslov 2020 gav ingen forandringer på det gymnasiale område, dog er foreningen opmærksom på, at tilskuddet til de private gymnasier ved flere lejligheder er nævnt og bemærket af politikere på udsigt efter mulige besparelsesområder. Selvom andelen af elever på de private gymnasiale uddannelser ikke fylder meget i det store billede, så er der også her stærke partipolitiske holdninger til eksistensberettigelsen, der ikke nødvendigvis harmonerer med opfattelsen og holdningen til de frie grundskolers berettigelse og heller ikke med tanken om det frie skolevalg.

Der er blevet foretaget en evaluering af det sociale taxameter på de offentlige gymnasiale uddannelser. På baggrund af denne kan det konstateres, at de institutioner, der modtager socialt taxameter også modtager udkantstilskud. Evalueringen viser også, at investeringen ikke umiddelbart har ført til en reduktion i elevfrafaldet sammenlignet med gymnasieskoler, der ikke har modtaget socialt tilskud.

Det er ministeriets plan at udføre et generelt taxametereftersyn på de offentlige selvejende gymnasiale uddannelser. Da tilskuddet til de private gymnasiale uddannelser til dels er udregnet på basis af tilskuddet til de offentlige selvejende, vil foreningen naturligvis nøje følge dette eftersyn. Foreningen er blevet lovet involvering, når analysen er klar.

Afsnøringer

I forbindelse med forberedelsen til FFL21 er skoleforeningerne som vanligt blevet spurgt til afsnøringer i grundskolernes tilskud til dels Fordelingssekretariatet, dels

tilskud til specialundervisning. Fordelingssekretariatet udarbejder hvert år budgetforslag, herunder et estimat for forbruget til vikartilskud. Skoleforeningerne, som alle er tilknyttet Fordelingssekretariatets bestyrelse, følger dette estimat i forslag til afsnøring fra finanslovstilskuddet.

I forhold til afsnøringer til tilskud til specialundervisning kan det konstateres, at der til stadighed kommer flere elever med specialundervisningsbehov på de frie grundskoler. De seneste år har vi fastholdt afsnøringerne, hvilket har medført, at tilskuddet til skolernes specialundervisning er faldet. Skoleforeningerne har derfor i enighed indstillet til ministeriet, at afsnøringer til specialundervisning bliver hævet, sådan at midlerne til specialundervisning og inklusion øges fra det nuværende niveau til en social afsnøring på 5 koblingsprocentpoints i 2021. De sociale koblingsprocenter vil herefter udgøre 376,5 mio. kr. mod de nuværende 325 mio. Midlerne kan fordeles med 70 mio. kr. til inklusionsopgaven og 306,5 mio. kr. til specialundervisning.

Skoleforeningerne efterspørger samtidig en detaljeret undersøgelse af specialundervisningen, herunder årsagerne til det faktum at antallet af specialundervisningselever på de frie grundskoler er steget markant gennem de seneste 6 år samt en undersøgelse af, hvorfor der nominelt er flere specialundervisningselever på de frie grundskoler end i samtlige folkeskoler. Undersøgelsen skal både omhandle forholdene på de frie grundskoler og på folkeskolerne. Undersøgelsens formål skal være at skabe lige muligheder for børn med særlige behov uanset skoleform, samt at danne grundlag for en drøftelse af, hvorledes de afsatte midler anvendes bedst. Denne

undersøgelse med efterfølgende analyse ønskes tilrettelagt i tæt samarbejde med ministeriet.

Derudover har skoleforeningerne samlet opfordret til, at der afsættes yderligere midler til fripladsordningen, idet det kan forventes, at der i forlængelse af Coronapandemien vil blive et yderligere pres på denne.

Hvad bringer FL2021?

Den socialdemokratiske regering fremsatte d. 31. august 2020 forslag til Finanslov 2021, herunder forslag til tilskudsforhold for såvel frie grundskoler som private gymnasiale uddannelser. For finansåret 2021 blev der ikke foreslået ændringer for de frie grundskoler. Koblingsprocenten vil fortsat være fastsat til 76%. Dette er foreningen naturligvis tilfreds med.

Umiddelbart sker der heller ingen ændringer ift. tilskuddet på de private gymnasiale uddannelser. Regeringen forhandler dog i skrivende stund dens forslag til politiforlig. Forliget er foreslået finansieret ved at tage midler fra ungdoms- og videregående uddannelser. Hvis forslaget bliver vedtaget, vil tilskuddet til de private gymnasiale uddannelser falde. Foreningen finder dette stærkt utilfredsstillende og finder det urimeligt, at regeringen i denne forbindelse nedprioriterer uddannelse.

En selvstændig post på finansloven er som bekendt fripladspuljen til de frie grundskolers elever. På Regeringens forslag til finanslov er der ikke fundet plads til en øgning af denne pulje. Dette selv om skolernes behov for at give fripladser er langt større, og selv om skoleforeningerne i fællesskab har meddelt nødvendigheden. Vi vil fortsat arbejde på en forøgelse af fripladspuljen.

De, der kæmper for skolerne og friheden

Der er heldigvis mange, der kæmper for friheden i Danmark, herunder de rettigheder, der fremgår af grundlovens §76 – de frie og private skolars frihedsbrev. Paragraffen meddeler specifikt, at der i Danmark er undervisningspligt, men at forældrene selv kan bestemme, hvordan denne undervisningspligt opfyldes.

Der bliver i medier fokuseret meget på dem, der mener, at den frie skolesektor er til skade for Danmark. Der bliver i mindre grad fokuseret på alle dem, der har positive holdninger til den frie sektor. Flere og flere forældre vælger frie og private løsninger. Der er gennem de seneste år blevet oprettet flere private vuggestuer og børnehaver – mange i tilknytning til en fri og privat skole. I 2019 var der 17,8% af eleverne i grundskolen, der gik på en fri grundskole, mens der var 3,5% af de gymnasiale elever, der gik på de private gymnasiale uddannelser.

Dette kan kun opfattes som en cadeau til de frie og private skoler og en markering af, at netop disse skoler i høj grad både opfylder forældrenes, de unges og børnenes forventninger til dannelse og uddannelse.

"Vores skole"

En anden årsag til udviklingen kan sikkert tilskrives forældres trang til at frigøre sig fra kommunernes og statens meget detaljerede styring af institutionerne. Forældrenes synsvinkel og holdninger er kommet langt væk fra beslutningstagernes. Beslutninger, der tages på Christiansborg og i kommunalbestyrelserne, skal gælde samtlige institutioner og elevgrupper,

uanset at disse er forskellige, og uafhængigt af hvilket lokalsamfund skolerne er beliggende i. Ansvar for institutionernes hele virke fjernes fra brugerne og dem, der udfører arbejdet. Forældre ønsker indflydelse og vil gerne engagere sig, hvilket er kendetegnende for de frie og private skoler. Skolerne eksisterer udelukkende, fordi de opfylder forventningerne.

Forældre stemmer med fødderne og tilkendegiver klart deres støtte til det frie initiativ. Det gør de via deres skolevalg. Man kunne ønske, at de også ville gøre det ved åbent at tilbagevise nogle af de fordomme om skoleformen, der bl.a. meddeles via medierne.

De frie og private skoler ville ikke kunne opfylde forventningerne uden dedikerede bestyrelser og engagerede medarbejdere; pædagoger, lærere, ledere og de teknisk/administrative ansatte. Opfattelsen af, at netop "denne skole" er "vores skole" har den største betydning for skolernes succes.

I den meget specielle situation vi stod i under forårets corona-pandemi, viste de frie og private skoler sig fra deres bedste side. Med en imponerende arbejdsindsats formåede lederne at strukturere en anderledes dagligdag, og de øvrige medarbejders formidable indsats medførte, at skolerne kom til at fungere. På trods. Derfor skal der lyde en stor tak til alle skolernes aktører for at holde fanen højt. Også i denne situation.

Samarbejde

Mange af vores samarbejdspartnere arbejder grundlæggende for det samme som vores forening: Skolernes

rammer og vilkår og ret til at være dem, de er. Det gælder fagforeninger og øvrige skoleforeninger. Der er nu fem skoleforeninger. Lilleskolernes Sammenslutning har, efter nogle år som en del af Friskolerne, valgt igen at blive en selvstændig skoleforening. Vi ser naturligvis frem til samarbejdet. Med den Socialdemokratiske regerings meget markante udmeldinger om den frie skolesektor, er foreningerne rykket sammen. Samarbejdet er blevet intensiveret, hvilket i høj grad vil være til gavn for skolerne. Naturligvis er der forskelle, dog er alle foreningers hovedformål at bevare skolefriheden, mindretalsretten og forældreretten og at sørge for de bedst mulige forhold til at drive frie, private, værdibaserede institutioner, lige fra vuggestuer til ungdomsuddannelser.

Kampen for at bevare frie og private institutioner i Danmark kan kun lade sig gøre i samarbejde med alle dem, der også ønsker frie muligheder for borgerne. Det er der heldigvis mange, der gør.

Det fælles

For at noget skal være legitimt, skal det helst være alment accepteret og i samklang med tidens moral, etik og værdier. Man kan altså, set ud fra en rationel eller juridisk betragtning, agere "legitimt", men alligevel blive opfattet som illegitim. Legitimiteten kan svækkes i form af manglende accept og anerkendelse fra det omgivende samfund. Derfor er det til syvende og sidst helt afgørende, om det man står for, og de konkrete handlinger man foretager sig, ses og anerkendes.

Når det kommer til de frie og private skolars omdømme, er der en stor sandhed i, at vi er "sammen, hver for sig" – for at bruge en frase, der har været på alles læber i dette år.

Det du gør, betyder noget for mig. Det jeg gør, betyder noget for dig.

Som skoleform har vi, de frie og private skoler, tre vigtige opgaver foran os, ud over den, der består i at levere kvalitet i kerneydelsen og generere glade elever og forældre. Den første handler om friheden, den næste om rammerne og den sidste om ansvaret:

Friheden. Vi skal skabe legitimitet ved at styrke kendskabet til den frie skole-tradition.

Rammerne. Vi skal skabe legitimitet ved at sætte fokus på den positive forskel, de frie og private skoler gør, når de udnytter de friere rammer til at lave anderledes, god skole.

Ansvaret. Vi skal skabe legitimitet ved at fortælle om, vise og bevise, at de frie og private skoler tager samfundsansvar. Acta non verba. Handling, ikke (kun) ord!

Vi – foreningen og skolerne – må fortsat og endnu tydeligere fortælle om "det fælles" – eller "den røde tråd", der bl.a. repræsenterer sammenhængen mellem det, vi (foreningen og skolerne) siger, skolerne gør, og de indsatser og aktiviteter som skolerne faktisk har. Hver for sig er vi stærke. Men sammen kan vi virkelig flytte noget! Sammen – hver for sig – må vi fortælle om traditionen og den historiske sammenhæng fra de første frie og private skoler til dem, der findes nu. Vi må fortælle om skolefriheden og betydningen af skolernes værdier; vores raison d'être – vores eksistensberettigelse, og vi må fortælle om fællesværdien samfundsansvar.

Det er nødvendigt at kæmpe for den frie skoleverden, den frie skoletradition og ikke mindst de frihedsrettigheder, der ligger bag den. Det er en kamp, der skal vindes igen og igen. Ikke ved at kræve, men ved at skabe. Skabe legitimitet.

Elevtal

Grundskoler:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Børnehaveklasse	3.897	4.014	4.345	4.207	4.466	4.561	5.072	4.980	4.748	4.840
1. til 9. klasse	41.090	41.514	44.119	45.494	47.087	48.477	56.006	56.077	55.706	56.349
10. klasse	2.563	2.414	2.682	2.540	2.608	2.387	2.650	2.417	2.452	2.307
Samlet elevtal	47.550	47.942	51.146	52.241	54.161	55.425	63.728	63.474	62.906	63.496

Oplysninger er baseret på skolernes forventede elevtal pr. 5. september.

Gymnasiale uddannelser:	2017	2018	2019	2020
STX	2.257	2.092	2.499	2.893
IB	248	261	260	309
HF	448	420	385	504
Studenterkurser	613	587	678	534
Samlet elevtal	3.566	3.360	3.822	4.240

Oplysninger er baseret på skolernes forventede elevtal pr. 20. skoledag efter semesterstart.

Øvrige elevtalsoplysninger

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal elever tidlig SFO	1.275	1.408	1.753	1.966	2.270	2.023	1.857	1.959	1.907	2.105
Antal elever i SFO, bh.kl. til og med 3. klasse	13.958	14.629	15.551	15.812	16.262	16.946	18.401	18.619	18.881	17.923
Antal elever i SFO, 4. klasse	1.141	1.196	1.250	1.179	1.593	1.642	2.534	2.079	2.201	2.505
Antal vuggestuebørn tilknyttet skolen						53	102	139	134	128
Antal børnehavebørn tilknyttet skolen	297	399	474	581	817	841	1.299	1.445	1.476	1.491
Antal kostelever, grundskoler	254	239	210	211	187	173	295	244	263	281
Antal elever international skole/afdeling		1.178	1.314	1.593	1.854	2.076	3.964	4.115	4.440	4.504

Skolepenge og SFO-betaling

Gennemsnitlig årlig betaling	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skolepenge, gymnasiale uddannelser							17.685	16.637	17.924	16.723
Skolepenge, grundskole	13.561	14.196	14.381	15.626	15.586	16.090	16.985	17.326	18.073	18.793
Skolepenge, international grundskole/afd.			26.684	28.047	29.337	29.370	30.351	34.087	33.914	34.381
SFO-betaling	11.706	12.029	13.113	12.542	12.420	12.574	13.147	13.509	13.584	13.811
Børnehavebetaling	24.587	21.690	26.093	28.598	26.449	26.875	26.891	23.266	29.213	29.835
Vuggestuebetaling					35.060	36.600	37.450	39.352	42.197	42.878

I 2017 blev foreningen Private Gymnasier og Studenterkurser en del af foreningen Danmarks Private Skoler. Derfor er der i nøgletallene en væsentlig forskel på årene efter 2016.

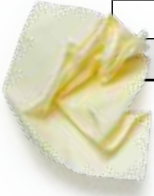
Antal ansatte ved DP-skoler under hhv. leder- og læreroverenskomsten og antal årsværk

	2018		2019		2020	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
Ledere	424	414	414	405	419	410
Lærere	4.972	4.411	5.109	4.503	5.178	4.534
Børnehaveklasseledere	249	215	252	208	249	208
Antal i alt	5.645	5.041	5.775	5.116	5.846	5.151

Opgjort pr. 30. april

Fakta om øvrige ansatte

	2018		2019		2020	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
Gymnasieledere og lærere	561	465	591	492	651	546
SFO-ansatte	1.263	887	1.229	836	1.221	853
Børnehaveansatte	297	263	347	285	360	300
Administrativt ansatte	483	404	502	415	509	427
Antal pedeller/tekniske serviceassistenter	393	331	404	332	422	342
Rengøringsmedarbejdere	378	281	375	283	377	282
Køkkenmedarbejdere	162	121	172	123	167	125
Øvrige ansatte	207	150	220	119	132	91
Antal øvrige ansatte i alt	3.744	2.903	3.840	2.885	3.839	2.964

Årsløn pr. fuldt årsværk Inkl. tillæg, ekskl. pension.

	2020			
	Skolestørrelse			
	0-99 elever	100-349 elever	350-699 elever	700 elever el. flere
Skoleledere på frie grundskoler	498.005	570.505	669.488	757.334
Skoleledere på DP-skoler	-	608.673	675.980	757.334
Øvrige ledere på frie grundskoler	499.126	509.247	558.233	571.763
Øvrige ledere på DP-skoler	-	534.489	563.473	571.763
Lærere på basisløn på frie grundskoler	415.577	427.234	440.427	450.290
Lærere på basisløn på DP-skoler	-	430.868	441.392	450.290
Bh.kl.ledere på basisløn på frie grundskoler	374.885	392.888	408.697	408.106
Bh.kl.ledere på basisløn på DP-skoler	-	394.428	409.166	408.106

Note: Lederløn er baseret på den samlede lønudbetaling, ekskl. ferie.
Løn for lærere og børnehaveklasseledere er baseret på baggrund af løn ekskl. mer/overarbejdsbetaling og ferie.
Der er ikke angivet oplysninger for DP skoler under 100 elever, da statistikken dækker over for få skoler.

Årsløn pr. fuldt årsværk Inkl. tillæg, ekskl. pension.

	2019
Gymnasielærere v. private gymnasiale uddannelser på DP-skoler	534.135

Note: Årslønne er opgjort som løn ekskl. mer/overarbejdsbetaling og ferie.
Statistikken er indhentet fra loenoverblik.dk og gælder pr. 4. kvartal 2018, som er seneste tilgængelige oplysninger. Da antallet af institutioner er relativt lavt, er statistikken ikke opdelt på institutionsstørrelse.

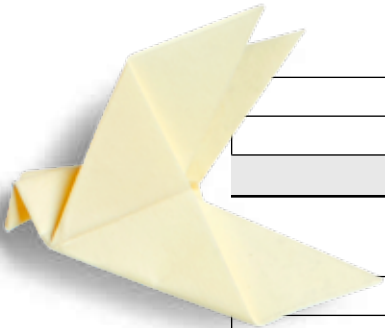

Danmarks Private Skoler, resultatopgørelse 2019

	2019	Budget 2019 (t. kr. ej revideret)	2018
Kontingenter	11.374.788	11.300	10.744
Administrationshonorarer	255.000	290	255
Certificeringstilskud	37.115	-	36
Indtægter i alt	11.666.903	11.590	11.035
Bestyrelsesmøder	404.936	450	338
Andre udvalgsmøder og repræsentation	99.127	200	91
Årsmøde	284.402	250	346
Bestyrelses- og rep.udgifter samt årsmøde	788.465	900	775
Lønninger m.v.	7.470.945	7.438	7.031
Dækning af udgifter ifb. m. kursusvirksomhed	-700.000	-700	-700
Lokaleomkostninger	907.143	955	1.021
Inventar og it	469.094	300	686
Informationsvirksomhed	459.955	400	534
Analyser og projekter	402.218	400	153
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	106.965	150	142
Andre administrationsomkostninger	1.070.215	1.250	1.020
Sekretariatet	10.186.535	10.193	9.887
DP-kurser, bestyrelsesmedlemmer	84.682	125	119
Kurser	84.682	125	119
Bistand til skoler og forligsnævn	84.401	200	55
Advokat	109.013	200	42
Bistand til skoler	193.414	400	97
Udgifter i alt	11.253.096	11.618	10.878
Renteindtægter og kursregulering	706.974	50	-188
Årets resultat før skat	1.120.781	22	-30
Beregnet skat	-79.000	-	-
Årets resultat efter skat	1.041.781	22	-30

Danmarks Private Skoler, balance 2019

	2019	2018
Omsætningsaktiver:		
Forudbetalinger	507.662	430.971
Tilgodehavender	344.138	482.578
Værdipapirer	12.314.179	11.618.666
Likvide beholdninger	717.211	1.189.251
Omsætningsaktiver i alt	13.883.190	13.721.466
Aktiver i alt	13.883.190	13.721.466
Passiver:		
Saldo primo	11.066.994	11.096.975
Årets resultat	1.041.781	-29.981
Egenkapital	12.108.775	11.066.994
Gældsforpligtelser		
Kursusbevilling	20.128	68.274
Vikarportionsmidler	269.789	1.108.299
Skyldig A-skat m.v.	34.653	45.012
Feriepengeforpligtelse	833.095	885.558
Skyldige omkostninger	537.750	547.329
Afsat skyldige selskabsskat	79.000	-
Gældsforpligtelser i alt	1.774.415	2.654.472
Passiver i alt	13.883.190	13.721.466

Bestyrelsens forslag til kontingent 2021

Grundbeløb pr. skole	kr. 12.500
Pr. elev 1 - 400	kr. 158
Pr. elev 401 - 800	kr. 108
Pr. elev over 800	kr. 58
Særlige personlige medlemmer	kr. 2.500

Note: Ovenstående afspejler bestyrelsens forslag om en kontingentstigning på 3 kr. pr. elev.

Danmarks Private Skoler, budget 2021 (t. kr.)

	2021	2020	Årsregnskab 2019
	(ej revideret budget)		
Kontingenter	12.000	11.700	11.375
Andre indtægter	440	290	292
Indtægter i alt	12.440	11.990	11.667
Bestyrelsesmøder	350	350	405
Andre udvalgsmøder og repræsentation	150	150	99
Årsmøde	300	300	284
Best.- og repræsentationsudgif. + årsmøde i alt	800	800	788
Lønninger m.v.*	8.100	7.850	7.471
Dækning af udgifter ifm. kursusvirksomhed	-700	-700	-700
Lokaleomkostninger	1.025	995	907
Inventar og it	500	450	469
Informationsvirksomhed	400	400	460
Analyser og projekter	400	400	402
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	150	150	107
Andre administrationsomkostninger	1.250	1.200	1.070
Sekretariatet i alt	11.125	10.745	10.186
DP-kurser, bestyrelsesmedlemmer	125	125	85
Kurser i alt	125	125	85
Bistand til skoler	175	175	84
Advokat	175	175	109
Bistand til skoler i alt	350	350	193
Udgifter i alt	12.400	12.020	11.253
Resultat før finansielle poster m.fl.	40	-30	414
Renteindtægter og kursregulering	100	100	707
Beregnet skat	-	-	-79
Årets resultat	140	70	1.042

Note: Budgettet for 2021 omfatter tillige de forventede tildelinger og den budgetterede anvendelse af de to kursuspuljer, der er redegjort for på næste side.
* Heraf løn til formand kr. 990.000. Hertil kommer pensionsordning på 18%.

Kursuspuljer budget (t. kr.)

Vikarportionsmidler

Kendt beholdning primo

Tilgang
Lederkurser
Pædagogisk diplomuddannelse
Netværksvirksomhed
Støtte til udviklingsarbejde
Faglig efteruddannelse
Studierejser
Ekstern kursusplanlægning
Kursusplanlægning – KU
Instruktion og rådgivning
Administration
Certificeringskurser/arbejdsmiljøkurser

Årets resultat

Kendt beholdning ultimo

Kursusbevillinger

Saldo primo

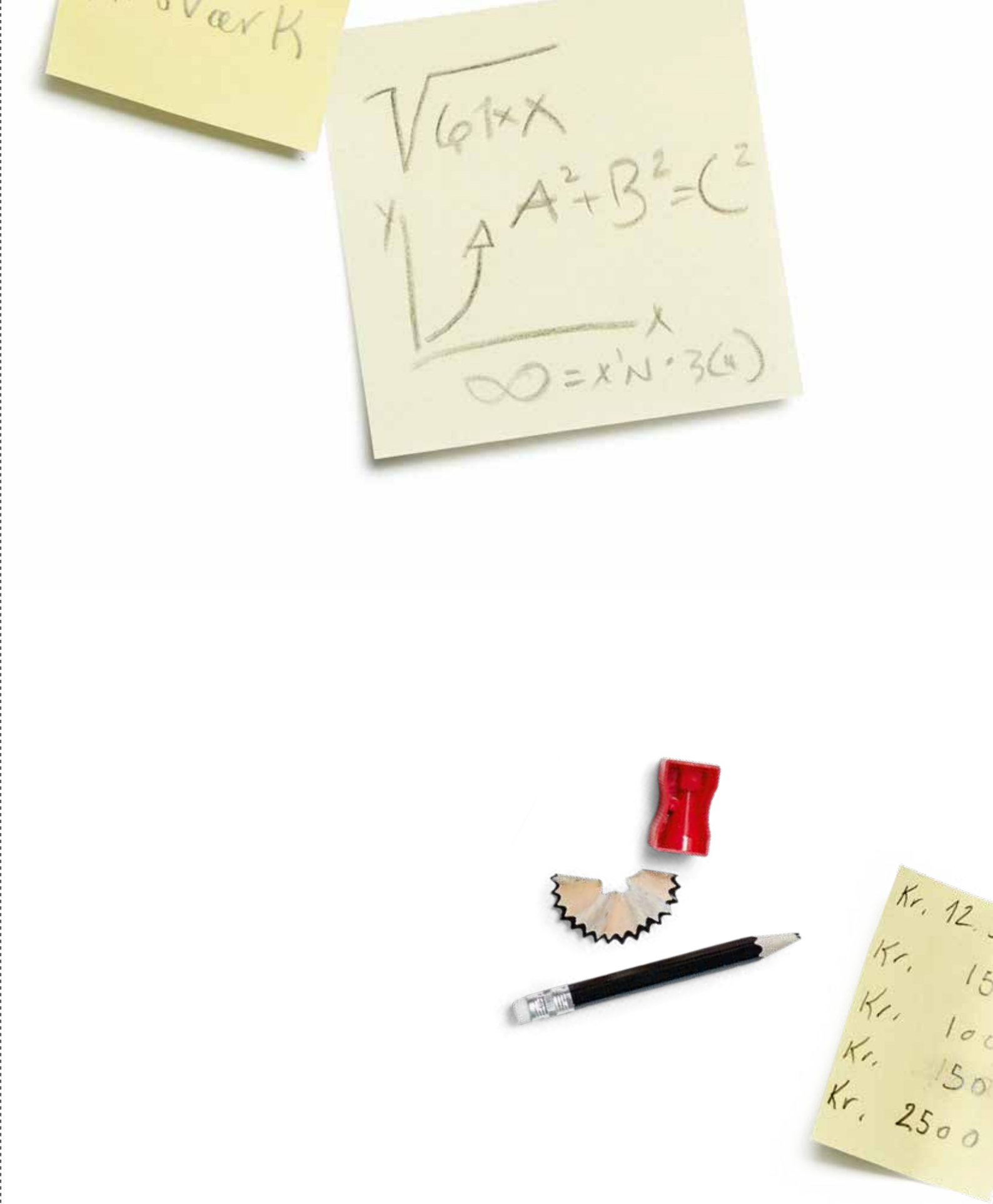
Tilgang
Nettoomkostninger kurser

Saldo ultimo

*Revideret på baggrund af kendt ultimosaldo for 2019

2021	2020 (revideret*)	Årsregnskab 2019
1.108		
1.900	1.900	1.909
-600	-700	-792
-200	-200	-429
-220	-300	-327
-	-100	-40
-150	-200	-286
-60	-60	-37
-60	-60	-39
-30	-30	-20
-606	-606	-606
-94	-94	-94
-30	-30	-77
-150	-480	-838
		270

2021	2020 (revideret*)	Årsregnskab 2019
70	20	68
550	550	550
-500	-500	-598
120	70	20

Medlemsskoler

		Oprettet
Akademisk Studenterkursus	København N	1924
Allerød Privatskole	Allerød	2016
Amager Privatskole	Kastrup	1977
Bagsværd Kostskole og Gymnasium	Bagsværd	1908
Bernadotteskolen	Hellerup	1949
Billums Privatskole	Kgs. Lyngby	1946
Birkerød Privatskole	Birkerød	1920
Bogø Kostskole	Bogø By	1887
Bornholms Frie Idrætsskole	Rønne	2004
Borup Privatskole	Borup	1988
Bredballe Privatskole	Vejle	2013
Brenderup og Omegns Realskole	Brenderup	1911
Børneskolen Bifrost	Herning	1987
C. la Cours Skole	Randers	1876
Carolineskolen	København Ø	1805
Christianshavns Døttreskole	København K	1799
Copenhagen City School	København V	1995
Copenhagen International School	Nordhavn	1963
Det Kgl. Vajsenhus	København K	1727
Det Kristne Gymnasium	Ringkøbing	1979
Deutsches Gymnasium für Nordschleswig	Aabenrå	1959
Dyhre Skole	Slagelse	1881
Egebakkeskolen	Brabrand	1995
Elise Smiths Skole	Aarhus C	1824
Esbjerg International School	Esbjerg	2008
Esbjerg Realskole	Esbjerg	1883
Forberedelsesskolen	Randers	1905
Forældreskolen Aarhus	Aarhus	1867
Fredericia Realskole	Fredericia	1895
Frederik Barfods Skole	Frederiksberg	1834
Frederiksberg Privatskole	Rødovre	1943
Frederikssund Private Realskole	Frederikssund	1889
Frøbjerg-Orte Friskole	Aarup	1993
Gentofte Studenterkursus	Hellerup	1964
Giersings Realskole	Odense	1866
Gladsaxe Privatskole	Lyngby	1956
Greve Privatskole	Greve	1976
Grindsted Privatskole	Grindsted	1902
Haderslev Realskole	Haderslev	1944
Helsingør Realskole	Helsingør	1938
Henriette Hørlücks Skole	Odense	1870
Herlev Privatskole	Herlev	1967
Herlufsholm Skole og Gods	Næstved	1565

		Oprettet
Hillerød Privatskole	Hillerød	2007
Hindholm Privatskole	Fuglebjerg	1916
Hjørring Private Realskole	Hjørring	1875
Holbæk Private Realskole	Holbæk	1846
Horslunde Realskole	Horslunde	1895
Hovedstadens Kristne Gymnasium	Vanløse	2018
Hulvej Privatskole	Horsens	1834
Hvidovre Privatskole	Hvidovre	2015
Høje-Taastrup Private Gymnasium	Høje-Taastrup	1979
Høng Privatskole	Høng	1898
Haahrs Skole	Svendborg	1893
Ida Holsts Skole	Svendborg	1880
Idestrup Privatskole	Idestrup	2011
Ingrid Jespersens Gymnasieskole	København Ø	1894
Institut Sankt Joseph	København Ø	1858
International School Ikast-Brande	Ikast	2009
International School of Billund	Billund	2012
International School of Hellerup	Hellerup	2009
Interskolen	Viby J	1977
Johannesskolen	Frederiksberg	1910
Kaptajn Johnsens Skole	Frederiksberg	1887
Karrebæksminde Privatskole	Karrebæksminde	2016
Kildegård Privatskole	Hellerup	1870
Kirstine Seligmanns Skole	Vejle	1882
Klostermarksskolen	Aalborg	1871
Kochs Skole	Aarhus C	1866
Kolding Realskole	Kolding	1890
Kornmod Realskole	Silkeborg	1900
Krebs' Skole	København Ø	1872
Kvikmarkens Privatskole	Søborg	1966
Københavns Private Gymnasium	København Ø	2011
Københavns Skole og Idrætsakademi	København Ø	2014
Køge Bugt Privatskole	Solrød Strand	1979
Køge Private Realskole	Køge	1996
Laursens Realskole	Aarhus C	1886
Lyngby Friskole	Kgs. Lyngby	1975
Lyngby Private Skole	Lyngby	1871
Mariagerfjord Idrætsskole	Hobro	2012
Marie Jørgensens Skole	Odense	1879
Marie Kruses Skole	Farum	1868
Marie Mørks Skole	Hillerød	1895
Marieskolen	Tønder	2015
N. Zahles Gymnasieskole	København K	1851

N. Zahles Seminarieskole	København K	1895
Niels Steensens Gymnasium	København Ø	1950
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium	Hørsholm	1988
Nyborg Friskole	Nyborg	1996
Nyborg Private Realskole	Nyborg	1882
Nykøbing Falster Realskole	Nykøbing F	1897
Nørre Aaby Realskole	Nørre Aaby	1896
Nørreådal Friskole	Brønderslev	2015
Odder lille Friskole	Odder	1985
Otterup Realskole	Otterup	1884
Oure Kostgymnasium Sport & Performing Arts	Oure	1987
Per Gyrum Skolen	Nivå	2015
Prins Henrik Skole, Lycée Français	Frederiksberg	1954
Privatskolen Als	Sønderborg	1988
Privatskolen Frederikshavn	Frederikshavn	1885
Privatskolen i Sæby	Sæby	1974
Privatskolen Nakskov	Nakskov	1850
Randers Realskole	Randers	1869
Rathlouskolen	Odder	1928
Riberhus Privatskole	Ribe	2005
Ringe Kost- og Realskole	Ringe	1907
Roskilde Private Realskole	Roskilde	1874
Rungsted Private Realskole	Rungsted Kyst	1920
Rygaards Skole	Hellerup	1909
Ryomgaard Realskole	Ryomgård	1913
Rønde Privatskole	Rønde	1917
Rønne Privatskole	Rønne	1888
Sankt Annæ Skole	København S	1897
Sankt Ansgars Skole	København N	1906
Sankt Birgitta Skole	Maribo	1916
Sankt Knud Lavard Skole	Lyngby	1954
Sankt Nikolaj Skole	Esbjerg	1905
Sankt Pauls Skole	Taastrup	1976
Sankt Petri Skole	København K	1575
Sct. Albani Skole	Odense	1868
Sct. Ibs Skole	Horsens	1872
Sct. Joseph Skole	Ringsted	1914
Sct. Joseph Søstrenes Skole	Charlottenlund	1888
Sct. Joseph Søstrenes Skole	Nykøbing F	1921
Sct. Knuds Skole & Børnehave	Fredericia	1686
Sct. Mariæ Skole	Aalborg	1899
Sct. Michaels Skole	Kolding	1882

Sct. Norberts Skole	Vejle	1905
Sejergaardsskolen	Tølløse	1895
Sigerslevøster Privatskole	Frederikssund	1983
Skanderborg Realskole	Skanderborg	1884
Skipper Clement Skolen	Aalborg	1873
Skolen ved Havet	Hundested	2017
Skorpeskolen	Hellebæk	2013
Skt. Josefs Skole	Roskilde	1904
Skt. Knuds Skole	Aarhus C	1873
Skærbæk Realskole	Skærbæk	1919
Solhverv Privatskole	Hobro	1934
Solsideskolen	Nørresundby	1902
Sorø Privatskole	Sorø	1887
Stenhus Kostskole	Holbæk	1906
Stenløse Privatskole	Stenløse	1974
Stenoskolen	Nakskov	1920
Strandmølleskolen	Assens	1878
STUK (Studenterkurset & Kostskolen i Sønderjylland)	Toftlund	1977
Søborg Privatskole & Skovbørnehave	Gilleleje	1976
Sønderborg International School	Sønderborg	2011
Th. Langs Skole	Silkeborg	1882
Thy Privatskole	Thisted	2016
Tolstrup-Stenum Friskole	Brønderslev	1988
Tølløse Privatskole og efterskole	Tølløse	1928
Taastrup Realskole	Taastrup	1905
Ugelbølle Friskole	Rønde	2010
Vanløse Privatskole	Vanløse	1977
Vejlefjordskolen	Daugård	1890
Vestegnens Privatskole	Taastrup	1980
Viborg Private Realskole	Viborg	1890
Vidar Skolen	Gentofte	1950
Vinderup Realskole	Vinderup	1918
Vinderød Privatskole	Frederiksværk	2015
Vor Frue Skole	Næstved	1923
Øbro Fri Skole	København Ø	1974
Ådalens Privatskole	Ishøj	1982
Aalborg City Gymnasium	Aalborg	1939
Aalestrup Realskole	Aalestrup	1904
Aarhus International School	Aarhus	2012
Aarhus Privatskole	Viby J	2007

du
du
du
du

vores

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15, 3.

1472 København K.

Telefon 33 30 79 30

info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk

os

dig

mig

jeres

!A

!A

!A

jer

Danmarks Private Skoler
grundskoler & gymnasier